

PTUJSKI TEDNIK

Štev. 5

Cena 15 din

PTUJ, 10. februar 1961

Letnik XIV

Glasillo Socialistične zveze delovnih ljudi
za območje bivšega ptujskega okraja

Izdaja »Ptujski tednik«, zavod s samostojnim financiranjem
Direktor Ivan Kranjčič
Odgovorni urednik: Anton Bauman
Uredništvo in uprava Ptuj, Lackova 8
Telefon 156, čekovni račun pri Komunalni banki Maribor
podružnici Ptuj, štev. 604-708-3-206.
Rokopisov ne vračamo.
Tiska Mariborska tiskarna Maribor.
Celotna naročnina za tuzemstvo 750 din, za inozemstvo
1250 din.

Za najširšo razpravo o programu

S KONFERENCE SZDL OBČINE PTUJ

V sredo, 8. t. m. je bila v Tl-tovem domu v Ptuj občinska konferenca SZDL. Osrednji vprašanji na konferenci sta bili poročilo in razprava o temeljnih smernicah perspektivnega programa za nadaljnji ekonomski in družbeni razvoj ptujske komunne ter izvolitev novega občinskega odbora SZDL.

Konferenco je prišel predsednik tov. Kranjčič, ki je imel tudi poročilo o nekaterih aktualnih nalogah organizacije SZDL v občini in v katerem je obravnaval najpomembnejše dosežke plana 1958—1960, kakor je tudi osredotočil pozornost delegatov na najvažnejše naloge novega perspektivnega programa za obdobje 1961—1965. S tem v zvezi je ugotovil, da se je v predhodnem obdobju močno spremenila socialna struktura prebivalstva, ko se je povečalo število nekmetkega prebivalstva od 25% na 42%, da se je dalje povečala produktivnost dela povprečno letno za 7%, narodni dohodek pa od 88.000 din na 165.000 din na prebivalca. Po pregledu teh bistvenih podatkov o doseženem nivoju naše družbene gospodarske stvarnosti, je tov. Kranjčič govoril o pogojih, ki realno obstajajo v občini za nadaljnji razvoj posameznih gospodarskih panog.

Kmetijstvo se bo v bodoče razvijalo skladno z naravnimi pogoji, potrebami trga in možnostmi izvoza. Živiloreja bo dalje v ospredju, prav tako sadjarstvo in vinogradništvo ter pridelovanje povrtnin.

Industrija ima ugodne možnosti za hitrejši nadaljnji razvoj. Po programu bi se naj povečala vrednost te proizvodnje od 15 milijard (leta 1960) na 29 milijard (leta 1965), to pa s podvojitvijo proizvodnje v TGA Kidričevo ter z razširitvijo proizvodnje v ostalih obstoječih obratih.

Po programu se bo intenzivneje razvijala tudi obrt.

Vzporedno z večanjem produktivnosti dela ob višji strokovni usposobljenosti bo rasla osebna potrošnja, kar terja povečano skrb za razvoj trgovine, gostinstva itd.

Hitrejšemu razvoju vseh gospodarskih panog bo moralo slediti zboljšanje prometa in službe zvez.

Rezultati takšnega razvoja po programu bodo odražali narodni doh. 307.000 din na prebivalca v letu 1965. Vzporedno bodo rasli skladi sredstev, ki bodo z njimi razpolagale gospodarske organizacije in organi občinskega ljudskega odbora, kar bo omogočilo večji vzpon šolstva, več sredstev za kulturno življenje in stanovanjsko graditev, za zdravstvo in socialno varstvo.

Nato je tov. Kranjčič nadaljeval:

»Pri določanju temeljne smeri občinskega perspektivnega programa moramo upoštevati splošno smer ekonomskega in družbeno-političnega razvoja vse jugoslovanske skupnosti, obenem pa pogoje in interese naše komunne kot celote ter ekonomske sposobnosti njenih posameznih delov. Zato se moramo boriti proti pojavom lokalistične ozkozi in izoliranosti, proti negospodarskemu trošenju družbenih sredstev, proti administrativnim posegom v gospodarska dogajanja, v zvezi s tem pa z vso odločnostjo proti birokratskim težnjam, da bi se reševala pomembna gospodarska in družbena vprašanja mimo organov delavskega in družbenega samoupravljanja, mimo kolektivov ali volivcev komunne.

Obravnavo perspektivnega programa ima svoje družbene in politične smotre. Ne gre le za boljše razumevanje našega nadaljnjega razvoja, temveč tudi za mobilizacijo vseh sil, za sprostitve najširše iniciative ter za nenehno usposabljanje posameznikov in organov za upravljanje in realizacijo planov. Ob tem pa je tudi naša naloga, da prispevamo k izpolnjevanju našega družbenega in gospodarskega sistema. Razvijali ga bomo z nadaljnjim uveljavljanjem stimulativnega nagajevanja po delu, z razširitvijo tega principa na delitev dohodka med družbo in gospodarsko organizacijo in na delitev znotraj gospodarske organizacije, nadalje z decentralizacijo sredstev za krepitev obratnih sredstev in proizvodnih sil, z ekonomizacijo cen in povečanjem produktivnosti dela na vseh področjih proizvodne dejavnosti.

Napačno bi seveda bilo, če bi se zanašali le zgolj na učinek

samega gospodarskega sistema. V središču vse naše pozornosti so ljudje naše komunne, njihovi interesi kot proizvajalcev in potrošnikov, njihov neposreden vpliv na vse dogajanje v komunni. Le ti s svojimi samoupravnimi organi in resnici predstavljajo najaktivnejšo postavko v našem celotnem družbenem razvoju.

Ker je sodelovanje vseh državljanov pri upravljanju v komunni eden bistvenih pogojev za njen hitrejši in vsestranski napredek, želimo z našim prizadevanjem v tej smeri opozoriti na nekaj slabosti, ki izhajajo med drugim tudi iz zaostajanja v iskanju primernejših oblik in metod družbenega in političnega dela. Zaostajanje v tem pogledu ima sicer svoje objektivne vzroke tudi v dosedanjem gospodarskem sistemu, vendar se z materialno krepitvijo organov delavskega in družbenega upravljanja z ustreznim družbeno-gospodarskim sistemom, ki podpira skladnejšo rast komunne, rušijo poslednje administrativne pregrade in omogočajo svobodno pot ljudski iniciativi.

Ob analizi stanja v gospodarskih organizacijah in v upravnih organih smo lahko ugotovili, da je pri nas najčešče vzrok slabega dela in nezadovoljstva slaba obveščenost kolektivov ali volivcev, ki omogoča samovoljo posameznikov, uprav ali skupin v njih, čisto pa tudi izoliranost organov samoupravljanja.

V takih pogojih čisto tršijo neracionalno ustvarjena sredstva, pretiravajo v vlaganju investicijskih sredstev, onemogočajo javno kontrolo in običajno zanemarjajo področja standarda ljudi.

Zanemarjanje kolektivne obravnave in reševanje pomembnejših vprašanj v podjetju ali komunni duši pri ljudeh razvoj tistih moralnih nazorov, ki naj bi stoneli na njihovi globlji prepričanosti in bili temeljni regulator socialističnih družbenih odnosov. V pogojih stimulativnega nagajevanja po delu bodo proizvajalci, ki so prepričani v pravilnost in nujnost nalog, aktivno iskali vse možnosti, da bo njihovo delo čim uspešnejše. V takih pogojih nujno izgineva-

O kurentih in drugih ljudskih običajih berite na strani 4., 5. in 6.

jo birokratski ostanki stroge delitve, odgovornost po nekih kompetencah, nepovezanosti med posameznimi poslovnimi enotami in neenotnosti v strokovnem kolegiju. O sličnih vprašanjih je nedavno razpravljala kolektiv tovarne perila in konfekcije »Delta«, kjer so nekateri v anketi ugotavljali, da se počutijo njihovi strokovnjaki na ozkih delovnih področjih, kjer ne morejo priti do izraza vse njihove sposobnosti, preveč utesnjeni. Slične pripombe je bilo slišati tudi drugod.

V podjetjih moramo sprostiti vse ustvarjalne sile na tak način in do take mere, da se bodo zliči kolektivi v ekonomski in družbeno povezane enote, ki v celoti in preko svojih posameznih članov, ne glede na vrsto dela, prevzemajo za razvoj podjetja vso odgovornost. Enako vzdruže moramo postopoma ustvarjati tudi v krajevnih in vaskih skupnostih, čeprav so tam pogoji za razvoj takšnih odnosov drugačni.

Kljub širokemu razmahu delavskega in družbenega samoupravljanja se še nismo povsem in na vseh mestih spoprijeli z ostanki mezne miselnosti; izvajanje plana n. pr. spremljajo le posamezniki iz upravnega vodstva, delavskega sveta ali sindikata, ostali se seznanjajo z vprašanji podjetja le od časa do časa in še to čisto samo na

(Nadaljevanje na 2. strani)

Naš KOMENTAR

Nedavne petdnevne protislovenske in protijugoslovanske demonstracije v Trstu ponovno dokazujejo, da so v Italiji še vedno desničarski in fašistični krogi, ki nočejo, da bi narodi živeli v slogi in v medsebojnem razumevanju. Žal so tudi oblasti močale in tako določile demonstracije, ki žaljo ne samo našo manjšino v Trstu, pač pa vse jugoslovanske narode.

Povod za demonstracije so bila nedavna pogajanja o Južnem Tirolskem, toda kmalu so se sprevrgli v gonjo proti slovenski manjšini in njeni imovini. Kot izgovor so vzel obljubo italijanskih oblasti, da bodo uvedli v Trstu dvojezičnost. Kakšna naj bi bila ta dvojezičnost, ki se je tako bojijo italijanski iredentisti in neofašisti? Za zdaj nič drugega kot možnost, da pred sodiščem nastopajo ljudje tudi s slovenskim jezikom. V kazenskem zakoniku je določilo, da smejo uporabljati pred sodiščem le italijansko. Ker nameravajo določilo črtati, bi dobili Slovenci pravico, da enakopravno uporabljajo svoj jezik.

Da so zadnje demonstracije delo dvomljivih političnih italijanskih krogov, vidimo že po tem, da so lahko mobilizirali samo srednješkolsko in študentsko mladino, ki se je kaj rada odzvala razgrajanjem po cesti, samo da jim ne bi bilo treba sedeti v šolskih klopih. Ostalo prebivalstvo je izpade obsojilo, posebno ker jih je izvajala mladina, ki bi že zaradi svoje mladosti (večina njih je rojena med ali po vojni) morala imeti strpnostjo vzgojo in predvsem vzgojo v priznavanju pravic tudi ostalim narodom.

Neredi so potekali takole: prejšnji četrtek so zbrali mladino, ki naj bi demonstrirala v zvezi z Južnim Tirolskim. Neofašisti so pristavili piskrček in začeli vzklikati gesla proti Slovencem in proti dvojezičnosti. V soboto so demonstrantje hoteli

uprizoriti napad na slovenski kulturni dom, ki je v gradnji. Zbrali so se pred ograjo, ki so jo hoteli razbiti. S kamenjem so obmetavali delavce in enega so celo ranili. Pred tem so divjali pred slovensko banko. Napad na gradbišče slovenskega kulturnega doma nas je spomnil na požig doma leta 1920. Tudi takrat so policisti stali in dovolili, da so skladristi pretepali Slovence in Italijane, ki so poskušali pogasiti ogenj.

Tudi tokrat ni šlo brez ognja, čeprav na srečo ni zagorel. V ponedeljek so napadli slovensko knjigarno, razbili okna in vrata, nato pa zalučali v notranjost gorace petardo, ki je ugasnila. Po napadu na slovensko knjigarno so se odpravili pred slovensko gimnazijo, kjer so dijaki pravkar pisali nalogo »Evropska vzajemnost«, in skušali motiti pouk. Šele tukaj je policija prvič odločneje intervenirala ter pregnala demonstrante.

Odgovornost za točratne izgredne pade na italijanske oblasti in naj se še toliko izgovarjajo, da pri njih ni moč zaradi demokracije nastopiti proti demonstracijam. Pravijo, da jih ne morejo prepovedati. To je več kot hunaščina, kajti iz Trsta poznamo kar tri primere, ko je generalni komisar italijanske vlade dr. Palamare PREPOVEDAL predvolilna zborovanja, na katerih naj bi govorili tudi slovenski predstavniki. Zborovanja je prepovedal, da ne bi prišlo do »neredov«, tokrat pa ni mogel v imenu demokracije prepovedati pravcati lov na Slovence in njihove pravice!

Tudi vlada je pokazala svojo dvoiličnost. Na eni strani govori, kako je za sodelovanje med Jugoslavijo in Italijo, na drugi strani pa se izgovarja na demokracije svobode, ki kaže veljavo predvsem za neofašistično razbrdan drhal, ki se sklicuje na patriotizem, čeprav vemo, da so svoj patriotizem med vojno krepko umazali.

Spored kurentovanja in karnevala

v nedeljo, 12. februarja 1961

OB 10. URI — Sprevod etnografskih narodopisnih pustnih skupin iz Markovec, Orlkovec, Lancove vasi. Hajdine in Bučkovec. — Pot spreveda: Mladika, park ob Dravi, Hrvatski trg, Muršičeva, Cafova, Prešernova, Slovenski trg, Murkova, Lackova, Masarykova, Ciril-Metodov drevored, Ljutomerska, Srbski trg, Titov trg, Miklošičeva, Trg mladinskih brigad, Kremljeva, Trg svobode, Vošnjakova, Vinarski muzej, Mladika.

OB 14. URI — Sprevod karnevalskih skupin. Pot spreveda ista kot dopolnje.

OB 20. URI — »Priško gostilovanje v dvorani mestnega kina. Predprodaja vstopnic in gledališču 10. in 11. februarja 1961 od 10. do 12. ure in od 15. do 17. ure.

Prosimo občinstvo, da se ravna po navodilih rediteljev. Prosimo tudi, da se karnevalski pustni liki ne mešajo med narodopisne pustne skupine, ker je zanje rezerviran sprevod polnodne ob 14. uri.

ODBOR ZA KURENTOVANJE IN KARNEVAL

Vso skrb šolstvu in kulturi

Šolstvo, prosveta in kultura so prav tista področja našega družbenega življenja, na katerih smo v zadnjih letih doživeli največ sprememb in uveljavili vrsto novosti z željo omogočiti čim večjemu številu državljanov, boljše splošno in strokovno izobrazbo. Uveljavljena je temeljita preobrazba osnovne šole, sedaj pa se iz osnov spreminjajo tudi strokovno višje šolstvo. Iz zastarele šole želimo napraviti novo, moderno šolo, ki bo tesno povezana z napredkom našega gospodarstva in bo vzgajala ljudi, ki bodo jutri sposobni upravljati in sodelovati na vseh področjih našega družbenega življenja.

Ob pripravah na občinski perspektivni plan 1961-65 je prav, da pregledamo kako smo opravili naloge, ki smo si jih zastavili s planom od 1957 do 1961 leta. Na novo smo zgradili osnovno šolo v Kidričevem s 4 učilnicami in v Ptuj pivljon s 4 učilnicami za potrebe osnovne šole Franca Osojnaka. Rekonstruirali smo šole v Vidmu, na Poleniški, v Cir-kovcih in na Bregu pri Ptuj ter eno šolsko stavbo v Zetalah, vse šole elektrificirali in v 90 učilnicah obnovili opremo.

V Ptuj je bila na novo odprta srednja ekonomska šola z administrativno šolo, dva letnika učiteljskega, ekonomskega in srednjetehniške šole za odrasle.

Ob koncu prvega polletja šolskega leta 1960-61 je obiskovalo osnovno šolo (s pomožno šolo v Ptuj in oddelkom v Markovcih)

10.259 učencev. V 527 oddelkih, od tega 8, to je zaključni razred, 534 učencev. Za vse učence je na razpolago 10.737 m² učilnic, to je 1,05 m² učilnic na učenca. V preteklem obdobju smo doprili 520 m² učilnic, število učencev pa se je povečalo za 1207, tako da imamo sedaj na učenca 0,05 m² manj učilnic kakor leta 1956.

Srednje šole obiskuje 837 dijakov, ki imajo na razpolago 875 m² učilnic, vajenske šole 231 vajencev, ki imajo na razpolago 844 m² šolskega prostora.

Za investicije je bilo porabljenih 194 milijonov dinarjev, oz. na učenca — 18.910 dinarjev (poraba za leto 1960 je ocenjena).

Ti podatki kažejo, da predvidevanj perspektivnega plana v investicijah nismo izpolnili, saj smo lahko investirali le 41,7 % predvidenih sredstev ob cca 25 % podražitve gradbenih del in investicijskega materiala.

Od 375 sistemiziranih učnih mest jih je zasedenih 282 ali 75,2 %, nezasedenih pa 93 učnih mest — 24,8 %.

V preteklem obdobju pa nismo posvetili vse skrbi samo materialni in kadrovske plači naših šol. Ob rasti nove šole je bilo potrebno skrbeti tudi za utrditve nove šole in za njeno vsemočnejše viračanje v naše družbeno življenje. Novi učni načrti zahtevajo nove metode dela in poglobljeno znanje učiteljev. Tudi na tem polju smo dosegli vidne uspehe, kakor je to poudaril svet za šolstvo v svojem poročilu ljudskemu od-

boru. Čeprav nismo povsod in v celoti dosegli zaželenih uspehov, moramo vendar ugotoviti, da je imelo naše osnovno šolstvo velike uspehe pri oblikovanju in vzgoji mladine. Da nismo dosegli vsega, je v precejšnji meri kriv ravno materialni položaj večine naših šol, — saj zahteva reformirana šola tudi kvaliteto reforme materialnih možnosti šole, to je učnih prostorov, učnih pripomočkov, učil itd.

Ne bi bilo prav, če bi mislili, da lahko v kratkem času štirih let opravimo tako veliko nalogo in zadovoljimo vsem potrebam. Tega najbrže v naslednjih 5 letih ne bo mogoče doseči.

Poleg napovedanega smo v tem času razvijali in utrđili organe družbenega upravljanja šol, to je šolske odbore in njihove komisije. V njih je vključenih 493 državljanov, ki skupno s prosvetnimi delavci vodijo šole. Tem ob strani stoji še 1498 članov samoupravnih organov učencev. Na vseh šolah smo tudi ustanovili šolske ali mlečne kuhinje, v katerih dobiva hrano cca 90 % učencev. V zadnjem letu smo uspeli te kuhinje tudi materialno utrđiti.

V skladu s splošnim razvojem naše družbe in občine je bilo potrebno posvetiti vse večjo skrb nižjemu in srednjemu strokovnemu šolstvu. V Ptuj so bile ustanovljene srednje strokovne šole, ki jim je bilo potrebno poskrbeti prostore in učne moči. Čeprav se šole razvijajo in še niso popolne, so pokazale življenjsko sposob-

gospodarske vesti

(Nadaljevanje s 1. strani)
podlagi grmade števil in površnih pojasnil.

Neposredno upravljanje je možno šele takrat, ko proizvajalec sprosti spoznavno učinko svojega dela. Upravno in strokovno vodstvo podjetja, ki zbira in vodi svojo ekonomsko evidenco le za svoje interese potrebe, se včasih niti ne zaveda, da postavlja s tem kolektiv v položaj ne-

posebej ne poglobljajo v specifično vprašanje tega razvoja.

Na to moramo opozoriti, ker so nekateri mnenja, da je glavno, če dosežemo ekonomski uspeh, češ, da nam demokratični postopki čisto samo jemljejo čas, energijo in tudi sredstva. Mi pa vemo, da smo prav v primerih, ko smo kdaj na hitro ukrepali brez predhodnega pojasnjevanja, izgubili zaradi posledic neobve-

formalno in kampanjsko, običajno le ob sprejemanju družbenih planov, ob analizi zaključnih računov, ob sprejemu važnejših sklepov ali odločkov, ob pojavu protestov, pritožb in slin.

Obveščanje kolektivov ali državljanov ima čisto značaj le golega informacije in še to v takih oblikah, ki porajajo vse prej kot intenzivnejše delo.

Organi obveščajo včasih dr-

tve nekega vprašanja. Prav tako se zahteva največkrat od njih odločitev neposredno po obrazloženi vprašanju brez predhodne priprave na pr. v tisku, preko ankete, predavanj, morebitnih razstav projektov in slin.

Poročevalci so čisto slabo pripravljeni in dajejo za to le površne odgovore na vprašanja ljudi.

Za obveščanje se poslužujemo največkrat le formalnih poročil na sestankih, manj pa stalnega stika s ljudmi preko tiska, zvočnikov in raznih nazornih sredstev, ki omogočajo hitrejše in boljše razumevanje vsebine poročila.

Predsednik tov. Kranjčič je nadaljnji del poročila posvetil or-

Trgovsko podjetje

SLOVENSKE GORICE

z gostiščem »Pri Korošču« v Ptuj

se priporoča gostom ob kurentovanju v Ptuj 12. februarja 1961 in ob drugih prilikah s prvovrstnimi vini in s prvovrstno prehrano v svojih in drugih gostiščih.

S konference SZDL občine Ptuj

vednih vernikov, ki jim ne preostane drugega, kot da tako zvanim nosilec »višjih sil« verjamejo, se jim podreajo in jim slepo sledijo. V takem položaju se zdita seveda pasivnost in ubogljivost celo moralni.

S krepitvijo političnih sil v podjetju ob večji materialni zainteresiranosti proizvajalcev in ob materialni krepitvi delavskega samoupravljanja izgubljajo taki odnosi v kolektivih naših gospodarskih organizacij svojo tla. Ni slab položaj v tistih podjetjih, kjer v kolektivih neprestano nekaj vre, kjer je mnogo kritike, pritožb in obravnave, kot n. pr. v »Deletu«, v Kidričevem, v Majšperku in drugod, slabše je tam, kjer ljudje ne reagirajo na negativne pojave, kjer lahko birokracija v miru vedri.

Ko govorimo o pojavih neobveščeni ali slabo obveščeni kolektivi, ne mislimo le na tisti del kolektiva, ki mu še primanjkuje širše izobrazbe, da bi razumel včasih skoraj zapletene procese v proizvodnji in potrošnji ter v organizaciji gospodarstva sploh. Tudi še tako izobraženi člani kolektiva ali volivci v komuni ne morejo uspešneje sodelovati ali dobro odločati, če stalno ne spremljajo z osebno zavestjo ali prizadetostjo gospodarskega in družbenega razvoja svojega področja in če se

ščenosti ljudi več časa in tudi več sredstev, kot bi jih zahtevalo pravočasno in solidno obveščanje. Z druge strani pa moramo vedeti, da so nekateri gospodarske organizacije doslej uspevale kljub nekaterim težim hibam in slabostim v upravljanju le zaradi raznih administrativnih, zaščitnih gospodarskih mer, zaradi trenutne konjunkturo, ali zaradi pomoči širše skupnosti v obliki direktnih ali indirektnih regresov. Ko prehajamo z novim gospodarskim sistemom vse bolj na ekonomska merila, ekonomske cene in na poslednje nagrajevanje po učinku dela, bo manj možnosti za birokratsko vodenje podjetja. In ne le to. Neobveščeni ljudi v novih pogojih bo nujno porajala v podjetjih in v komuni pojave, ki ovirajo vsako konstruktivno delo, kot na primer kritikanstvo, nezaupanje do ukrepov organov, zlovesče ugibanje in sumičenje, neodgovorno kljubovanje in protesti na račun proizvodnje in slin.

V dosedanjih praksi so se organi podjetij in komun že posluževali nekaterih oblik in metod obveščanja proizvajalcev in državljanov, vendar smo v tem pogledu šele na začetku iskanja. Naj opozorim v zvezi s tem le na nekaj slabosti:

Obveščanje o gospodarskih in družbenih vprašanjih je čisto le

žavljane na dolgo in široko o manj pomembnih zadevah, o pomembnejših pa le na kratko in površno, brez potrebne argumentacije.

Proizvajalci ali volivci čisto nimajo priložnosti, da bi razpravljali o več možnostih reši-

ganizacijskim vprašanjem SZDL in govoril o sekcijah in njihovih delovnih programih, o nalogah krajevnih odborov itd. ter ob zaključku pozval k aktiviziranju vseh sil za nadaljnjo krepitev občine.

Predsednik tov. Kranjčič je nadaljnji del poročila posvetil or-

Gorišnica

Ne vemo, ali smo bili Gorišničani bolj trmasti pri vztrajanju po svoji občini, ali smo sedaj še bolj trmasti pri zahtevi po sedežu kmetijske zadruge, ne vemo tudi, ali bomo nehal kdaj moledovati na občini za finančne podpore za najrazličnejše standardne objekte kot so zadržni dom s prevelikimi gostinskimi lokali, nova šola, ki jo je za letošnje odnesla prehitra in presuha odjuga občinske blaginje, zdravstvena postaja, v kateri gori večna luč podnevi in ponoči, dokler ne bo žarnica pregorela, veterinarska postaja, ki čaka na podjetnejšega veterinarja in poleg čestne razsvetljave brez žarnice še sodobna mrtvašnica. Najbolje bo, da prepusimo razpravljanje o tem našim mladim študentom Višje pedagoške in ekonomske šole v Mariboru.

Eno pa vemo, in tega ne bomo pustili prihodnjim razglasitvam. Pusta si ne damo vzeti, čeprav smo se že načelili kolikokrat pridušiti, da se ne bomo dali, ker pač mislimo, da spada v naš delokrog borb za različne zgradbe višjega standarda ter sedeže in stoličke (prijetno in sodobno pa je sedeti tudi na pručki ali po domače povedano na »samrlu«, če že nisi čisto na tleh?). Zvesti sami tradiciji se pač po raznih zmagah in porazih vestno in natančno ter sodobno pripravljamo na pust. Pripravlja ga sicer TVD Partizan oz. čisti dobilek misli odnesti blagajnik TVD. Sodelujejo pa pri pripravi vse organizacije od rejcev malih živali, ki obstojajo že iz pradavnih časov, preko vseh organizacij, ustanov in društev pa do rejcev velikih živali, kar so

loti, če bi po drugi strani naši športniki in drugi državljani pripevali tudi svoj delež k temu s prostovoljnimi delom, kjer je to mogoče. Temu bi se naša mladina verjetno odzvala pod dobrim vodstvom v celoti. Na ta način bi lahko rešili vse probleme tega področja in zagotovili, da tudi naša občina gre v korak z drugimi na polju telesne kulture. Kar pa je najbolj važno je to, da vsak državljan in vsaka naša gospodarska organizacija enako prispeva k rešitvi tega problema, saj smo že uvodoma omenili, da je stvar telesne vzgoje stvar nas vseh. Zato predlagamo, da vsi državljani občine navedeni predlog dobro proučijo in nato na zborih volivcev o tem razpravljajo in povedo svoje mnenje.

Adi Sarman

TVD

Planske perspektive telesne kulture

Vprašanje telesne kulture v občini Ptuj je sprito zelo slabih materialnih pogojev postalo zelo pereče. Radi tega je Svet za telesno vzgojo občine Ptuj v perspektivnem planu razvoja telesne vzgoje za obdobje 1961—1965 predvidel precejšnje gradnje telesnovzgojnih in športnih objektov za šolsko in izvenšolsko telesno vzgojo. Kljub temu, da predvidene gradnje omenjenih objektov nimajo objektivne podlage financiranja v proračunu občine, pomenijo le minimalne potrebe za uspešen razvoj te družbene dejavnosti v navedenem obdobju. Zato bo nujno, da se bodo finančna sredstva za te potrebe morala zbrati na način skupnega prispevanja po državljanih, gospodarskih organizacijah in občini.

V perspektivnem planu so predvidene sledeče investicije: za potrebe šolske telesne vzgoje po šolah so predvidene telovadnice oziroma pokrite telovadne lope pri šolah: v Ptuj pri novi šoli v gradnji telovadnice, pri šolah Majšperk, Gorišnica, Dornava, Markovec, Hajdina, Cirkovec, Lovrenc na Dr. p., Grajena, Videm pri Ptuj, Desternik, Trnovska vas in Vitomarci pa pokrite telovadne lope in manjša športna igrišča; pri šolah v Zetalah, Leskovcu, Podlehniku, Polensaku pa samo manjša športna igrišča. Za potrebe vseh šol v Ptuj je predvideno še centralno šolsko športno igrišče na prostoru bivše gospodarske razstave ob šoli »Mladika«. Za vse je predvidena tudi potrebna oprema in rekviziti za začetek dela. Vsi stroški za šolsko telesno vzgojo so za to obdobje predvideni z zneskom 116.000.000.— din.

Za izvenšolsko telesno vzgojo so predvidene sledeče gradnje: V Ptuj gradnja športnega igrišča za odbojko (2), za košarko (2), igrišče za tenis (3), lopa za namizni tenis, obnovitev atletske steze in drugih atletskih naprav, usposobitev stadiona za rokomet za nočne tekme in v zimskem času za drsanje, kar terja ureditev razsvetljave in asfaltiranja tega stadiona, dokončanje tribune na nogometnem stadionu, gradnja letnega kopalnice za olimpijskim športno-plavalnim bazenom ob ob. dočnem jezu elektrarne Hajdoše, zgraditev primernih objektov in nabava plovnih objektov za veslaški šport prav tako ob bodočem jezu elektrarne Hajdoše, dograditev letnega telovadišča v Ljud-

skem vrtu in potrebno število strelšč za malokalibersko puško v Ptuj in v okolici. V Kidričevem pa gradnja športnih igrišč za odbojko (2), pokrite lope za namizni tenis in igrišče za rokomet. Pri stanovanjski skupnosti v Ptuj in v Kidričevem pa manjša športna igrišča za odbojko, košarko, rokomet in tenis. Poleg tega pa še v Majšperku letno kopalnice, v Kidričevem pa zimsko-sportni bazen, kjer bi se lahko uporabljala topla voda iz tovarne in katerega bi v zimskem času lahko koristili tudi ljudje iz Ptuja. Za te investicije je predvidenih 111.000.000 din. Skupaj je torej za šolsko in izvenšolsko telesno vzgojo predvidenih 227.000.000 din v obdobju 1961—1965.

Predvidene investicije, kot rečeno, niso male in tudi ne v skladu z objektivnimi možnostmi občine. Če pa pogledamo obstoječe stanje športnih in drugih telesnovzgojnih objektov na našem področju, vidimo, da predvidene gradnje niso planirane preko minimalnih potreb. Poudariti moramo, da so po samezni športni in telesnovzgojni objekti materialna osnova, brez katere si ne moremo zamisliti uspešnega dela na tem polju.

Od skupno navedene vsote je treba odšteti znesek 35.000.000 din, ki je predviden oziroma planiran za funkcionalne izdatke šolske in izvenšolske telesne vzgoje t. j. za vse stroške tekmovalnih prireditev, nabavo opreme in za vzgojo potrebnega strokovnega kadra v naših organizacijah. Investicije bi tako znašale vsega 192.000.000 din.

Finančna sredstva za funkcionalne izdatke v znesku 35.000.000 din bo verjetno tudi v bodoče zagotovila občina v svojem proračunu za telesno vzgojo. Ostala sredstva za investicije, pa bo treba zbrati na drug primeren način. Investicijska sredstva za gradnjo navedenih kopalnic in objektov za veslaški šport bo občina verjetno vključila v proračun zavoda za komunalno dejavnost; za gradnjo telovadnice pri novi šoli v Ptuj pa v proračun sveta za šolstvo. Odprto vprašanje torej ostane le še financiranje ostalih predvidenih športnih in telesnovzgojnih objektov. Če bi vsi naši državljani in vsa naša gospodarska podjetja te probleme smatrali za svoje in se zavedali, da je telesna vzgoja problem nas vseh in tako tudi naloga nas vseh, potem bi morali

k rešitvi tega problema pristopiti skupno. Menimo, da ne bi nobeden naših delavcev ali uslužbencev odklonil, če bi se preden postavili ti problemi s predlogom, da en delovni dan, pa čeprav bi bila to nedelja, žrtvuje v skupen sklad za gradnjo navedenih objektov. Tudi gospodarske organizacije verjetno ne bi nasprotovale, če bi se jim predlagalo, da počenši z letom 1961 od skupnega čistega dohodka v tem obdobju prispevajo 1—2% v tak skupen sklad za napredek telesne kulture. Na ta način bi problem lahko rešili skoraj v celoti.

(Nadaljevanje s 1. strani)

sredno vpliva na bodoči gospodarski in kulturni razvoj komun. Cilji morajo biti v skladu s perspektivnim razvojem, ki ga nakazuje zvezni perspektivni družbeni plan in republiški perspektivni program, to je na področju šolstva zagotoviti vsem učencem popolno osemletno šolo, odpraviti 3 izmeno in šole čim bolj opremiti, da bodo lahko v polni razvili in uresničile smotre in naloge reformirane šole. Na področju kulture in prosvete pa zagotoviti delovnemu človeku možnost vse bolj kvalitetnega in pestrega kulturnega življenja ob nenehnem iskanju novih oblik kulturne dejavnosti. Da bi vse to dosegli bo potrebno vložiti mnogo naporov in truda, potrebna pa bodo tudi velika finančna sredstva.

Ob upoštevanju postavljenih ciljev daje osnutek občinskega perspektivnega plana osnovni poudarek gradnji, opremiti in razširiti osnovnih in srednjih strokovnih šol ter posebno poudariti materialno ureditev popolnih osemletnih v Ptuj, v industrijskih središčih in v večjih vaških centrih.

Ze letos bo treba začeti z gradnjo popolne osemletke v Ptuj (10 učenc, specialne učilnice s kabineti, delavnice, šolska in mlečna kuhinja in telovadnice). Gradnja bi naj bila dokončana in šola usposobljena za delo v začetku 1963. leta. S tem bo dobila osnovna šola Franca Osojnika, ki je sedaj z 11 oddelki in 380 učenci v paviljonu s 4 učilnicami in v gimnaziji, svojo zgradbo in bo

delno razbremenila osnovni šoli v Mladiki, ki potrebuje prostore za specialne učilnice, ter učilnico v gimnaziji. Daje bo v tem letu treba začeti z gradnjo učilnic, specialnih učilnic, pomožnih prostorov in telovadnice pri šoli v Kidričevem, ki b. se naj razvija v popolno osemletno in tako razbremenila šole na Bregu, v Hajdini in pri Lovrencu na Dravskem polju. Obnoviti in urediti bo v tem letu treba še šole v Gruskovju, v Zetalah in v Juršinih. To so najnujnejše potrebe, k. jih narekuje sedanje stanje. Za potrebe srednjih šol pa bo letos treba nadgraditi vajensko šolo v Ptuj. S tem bi dobili pet učilnic za potrebe srednje ekonomske in administrativne šole, ki gostujeta v gimnaziji. V naslednjih letih pa bo treba zgraditi nove učilnice še v Gorišnici, Majšperku, Vitomarcih, Zavrču in Stojncih.

Z večjim rekonstrukcijskim bo treba urediti in povečati šolske prostore v Dornavi, Podlehniku, pri Lovrencu na Dravskem polju, na Hajdini, v Desterniku, Narapljah, Trnovski vasi in v Mladiki v Ptuj. V vsakodnevni družbeni planom in proračunom bo treba zagotoviti sredstva za nakup opreme za 60 učilnic, povprečno za 15 učilnic na leto. Vseko leto bo treba šolam zagotoviti tudi primerna finančna sredstva za redno vzdrževanje zgradb in opreme ter izpopolnjevanje učil. Zagotoviti bo treba tudi sredstva za adaptacijo gimnazijske stavbe v Ptuj in za večja vzdrževalna dela na glasbeni šoli v Ptuj.

Da bi lahko zagotovili finančna sredstva, bo treba mobilizirati vse

vire — namenske sklade občine, proračun, sklade gospodarskih organizacij pa tudi državljane, ki naj s svojimi prispevki v delu in materialu omogočijo, da bodo naše lope uresničene in da bodo naše šole dobile takšne pogoje, ki so jim za redno delo potrebne. Našete so samo najnujnejše potrebe. Ko bo vse to napravljeno, bo večina naših šol še vedno ostala brez specialnih učilnic, kabinetov in telovadnic, ki so za pouk v sedanjih pogojih zelo važne.

Urediti kulturne domove

Na področju kulture in prosvete predvideva osnutek ureditev vseh 26 dvoran in prostorov v družinskih in kulturnih domovih. S tem bi dobile tudi druge družbene in politične organizacije prostore, v katerih bodo lahko bolje in uspešneje delale. Sredstva, ki bodo potrebna, bo prav tako treba zbrati iz vseh možnih virov in mobilizirati čim več materialnih sredstev ter organizirati prestopno delo državljanov, da bomo tako sami čim več prispevali k dvigu kulturne ravni na naši vasi. V Ptuj pa bomo nadaljevali z začetno akcijo za gradnjo delavskega doma.

Osnutek plana računa, da bodo občani še bolj prihajali v kino, da si bodo kupili še več radijskih sprejemnikov in televizorjev ter prebrali še več knjig kakor v preteklih letih. Zato predvidevamo nov kino v Gorišnici, nakup okoli 10 televizorjev, ki naj v manjših krajih nadomestijo kino in zberejo okrog sebe čim več gledalcev, in sicer: v Trnovski vasi, Desterniku, Vitomarcih, Zetalah, na

Ptujčani in Ptujčanke!

Nedeljsko kurentovanje pomeni za nas pomembno pustno prireditve.

DOPOLDNE BO OB DESETHI SPREVID NARODOPISNIH SKUPIN IZ BLIŽNJIH VASI, POPOLDNE PA OB ŠTIRINAJSTH KARNEVALSKI SPREVID. Tako se bo tega dne srečala na naših ulicah še živa, toda davna kmečka pustna preteklost s kurentom in drugimi liki s sodobno pustno maskarado.

Naše mesto bo sprejelo tega dne številne gledalce. To nam seveda nalaga, da pri vsej zaželeni sproščenosti vendarle skrbimo tudi za red. Vsakdo od nas mora namreč toliko prispevati k redu, da se bosta oba sprevida nemoteno odvijala. Ne ustvarjamo torej nereda in nepotrebne stiske. Glejmo, da bodo ulice in trgi le toliko zasedeni, da bo pot za oba sprevida prosta. Gledalci naj se zvrstijo po vsej poti sprevida in naj se ne zbirajo samo po središčnih mestnih ulicah in trgih.

Odbor za kurentovanje vas prosi, da se ravirate po navodilih rediteljev. Le tako bo naše kurentovanje uspelo.

ODBOR ZA KURETOVANJE IN KARNEVAL

Vso skrb šolstvu in kulturi

Rodnem vrhu, v Podlehniku, Stopercah, na Ptujski gori, v Cirkulnah in v Leskovcu. Vse to pa le, če bodo prebivalci sami pokazali zanimanje in zagotovili, da ne bodo sprejemniki samevali.

Osnutek plana predvideva dalje, da b. že v letosnjem letu uredili pionirsko knjižnico v Ptuj s tem, da se Trgovsko podjetje »Izbica« izseli iz sedanjih poslovnih prostorov, pozneje pa tudi v Majšperku in Kidričevem; modernizirali splošno in študijsko knjižnico in jo oskrbeli z modernejšo literaturo ter uredili potujočo knjižnico.

V naslednjih letih bi naj še bolj utrdili tudi amatersko gledališko dejavnost, ki bo dobila osnovo v urejenih kulturnih dvoranah, v Ptuj pa v gledališču, ki ga bo treba obnoviti. Ob 20-letnici vstaje bo izšel Ptujski zbornik, s katerim bomo počastili to veliko obletnico. Potrebe mestnega arhiva, muzeja in spomeniškega varstva morajo dobiti v planu primerno mesto. Biti morajo zagotovljen nadaljnji razvoj in izboljšanje pogoji za delo.

Potrebe in predvidevanja osnutka perspektivnega plana, k so tu nanašana, seveda niso nekaj iz črpnega in popočenega, ker to v takšnem sestavku ne bi bilo mogoče. So samo okvirne naloge, ki naj v razpravah na zbornih volivcih, v družbenih političnih organizacijah dobijo svojo pravo vsebino. To bo nato perspektivni plan sprejel kot naloge, ki smo si jo postavili občani sami, da bi imeli pred seboj jasno perspektivo in cilj, k ga želimo in moramo v naslednjih letih doseči.

F.K.

Iz naših mest, trgov in vasi

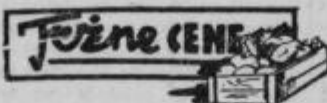
Slabe ceste v bližini Ptujja

Draženska in Mejna cesta sta v sedanjem južnem vremenu skoraj neprehodni. S kolesi se tod sploh nikamor ne pride, pešci pa gazi globoko blato. Draženska cesta je povezana z železniško postajo Hajdina. Upravičeno se pritožujejo vsi, ki gredo po tej cesti na vlak in z vlaka. Najbolj pa so prizadeti otroci, ki morajo dnevno po tem blatu v šolo na Breg.

Draženska cesta povezuje s spodnjim delom v dolžini okrog

800 m pred železniško postajo Hajdina. Krajevni odbor Hajdina in teritorij bivše občine Ptuj. Krajevni odbor Hajdina meni, da spada ta del ceste pod teritorij Ptujja, Ptuj pa je menda nasprotnega mnenja in cesta ostane že dolgo vrsto let neposipana. Delno je nasipala Mejno in Dražensko cesto pred petimi leti, občina Ptuj. Sedaj pa bo menda ti dve zapušteni cesti dal nasipati Zavod za vzdrževanje občinskih cest v Ptujju.

Upamo vsaj, da se bo to zgodilo.

Povrtnina: čebula 100, fižol luščen 60 do 70, hren 100, krompir 18 do 20, korenje 50 do 60, motovilec 300, peteršilj 60 do 80, rdeča pesa 40 do 50, por 50 do 60, regrat 300, kisa repa 30 do 40, redkev 30, radič 150, česen 150 do 200, solata endivija 120 do 150, špinat 150 do 180, kisto zelje 50, zelje v glavah 30 do 40, rdeče zelje 30 do 40.

Sadje in sadeži: jabolka 40 do 60, orehi 300.

Žitarice in mlevski izdelki: koruza 50 do 40, ajdova kaša 180 do 200, prosena kaša 100 do 120, koruzna moka 40, ajdova moka 60, proso 50, koruzni zdrob 50 do 60.

Mleko in mlečni izdelki: surovo maslo 600, smetana 200, sir 50 do 100.

Perutnina in jajca: jajca 18 do 20, purani 1000 do 1800, piščanci 500 do 800.

Maščoba: zaseka 300.

Sindikalni koledar

Danes, 10. februarja 1961, ob 16. uri prične z rednim poskovanjem »Pravna služba« pri Občinskem sindikalnem svetu Ptuj. »Pravna služba« ima redno vsak petek od 16. do 18. ure svoje uradne ure na Občinskem sindikalnem svetu Ptuj, Trg mladinskih delovnih brigad 4/I.

V soboto, 11. februarja 1961, ob 13. uri, bo redni letni občni zbor sindikalne podružnice Splošne bolnišnice, Ptuj. Občnega zbora se bo udeležil član Republiškega sveta ZSJ za Slovenijo Jože Križančič.

V soboto, 11. februarja 1961, ob 16. uri bo v dvorani Delavskega kluba sindikatov, Ptuj, Ormoška cesta 2, Prešernova proslava, ki jo organizira komisija Občinskega sindikalnega sveta Ptuj za kulturno prosvetno dejavnost. Program izvajajo učenci Vajenske šole raznih strok, Ptuj, pod vodstvom Draga Zupaničiča. Program proslave je naslednji:

1. Uvodna beseda za Prešernov dan.
2. Kakšna je bila doba, v kateri je živel Prešeren?
3. Romantika je nujno prišla od takratnih prilik.

Lunine spremembe in vremenska napoved

ZA ČAS OD 11. DO 18. FEBRUARJA 1961

Maj bo dne 15. februarja 1961 ob 9.11. Vreme bo spremenljivo; okrog 16. je pričakovati večje padavine, najprej dež, nato pa še sneg.

V sredo, 15. februarja, bo — kakor je že znano — popoln sončni mek, ki bo trajal od 7.37 do 9.55, v naših krajih pa bo viden le kot delen sončni mrk. Zakrite bo 88 odstotkov sončne površine. Kot popoln sončni mrk bo viden v srednjem delu naše države.

V primeru lepega vremena tega dne bomo torej lahko opazovali zanimiv naroden pojav. Ob eventualnem slabem vremenu pa bomo deležni le večje zatemnitve.

TRGOVSKO IZVOZNO PODJETJE

Perutnina PTUJ

Odkupujemo jajca, perutnino in divjačino ter oskrbuje mo s tem domač in inozemski trg.

Osebna kronika

ROJSTVA

Dečke so rodile: Andrišič Stefa, Drakovci 43 — Janeza; Zuran Terezija, Gruškovci 43 — Franca; Šek Gabriela, Brebrovnik 66 — Stanka; Glavica Terezija, Kungota 42 — Ivana; Cvetoč Ljilka, Polenski 20 — Stanislava; Vidovič Elizabeta, Stanislava; Filipič Marija, Vogričevci 24 — Stanislava; Brglez Marija, Cirkovci 10 — Antona; Donaj Marija, Placarovič 8 — Srečka; Toš Otilija, Smolinci 13 — Jožefa; Skalič Marija, Zverinci 2 — Branka; Emeršič Marija, Kidričevo 2 — Darka; Juršek Matilda, Belški vrh 95 — Stanka; Veselič Jožefa, Formin — Stanka; Kozel Marija, Pobrežje 23 — Jožefa; Stajnik Tatjana, Kog 3 — Mirana.

Deklice so rodile: Golob Elizabeta, Slomi 3 — Marijo; Slabe Marija, Krčevina 36 — Vido; Pislak Ida, Lešje — Darinko; Vaupotič Roza, Sedlašek 97 — Danico; Pulko Ida, Zetale — Kristino; Drevenski Veronika, Pobrežje 134 — Dragico; Zamuda Silva, Placarovič 10 — Ireno; Zavec Roza, Brezova gora 58 — Marijo; Domine Marta, Kungota 38 — Marijo; Zorčič Elizabeta, Trnovski vrh 43 — Ireno; Drevenski Angela, Gereča vas 33 — Angelo; Jus Elizabeta, Dobri na 9; Zavošnik Katarina, Apače 71 — Marto; Plavec Marija, Loperšice 14 — Danico; Sič Ljudmila, Pobrežje 90 — Ireno; Volgemut Angela, Ljutomerska 2 — Lilijano; Mernik Elizabeta, Mestni vrh 28 — Anico.

POROKE

Janez Horvat, Formin 6 in Kristina Kelenc, Formin 30.

SMRTI

Zvonko Cafuta, Pobrežje 120, rojen 5. novembra 1960 — umrl 26. januarja 1961; Franc Lozinšek, Podlehnik 31, rojen 13. novembra 1959 — umrl 4. februarja 1961.

GASILSKI CENTER MAJSPEK

Predlog Občinske gasilske zveze Ptuj, da bi naj bili tečaj za izprašane gasilce po gasilskih centrih, je bila zelo dobra zasluga. Takšen tečaj je bil tudi v gasilskem centru Majšperk. Obiskovalo ga je 28 članov in 10 članic, ki so položili izpite s prav dobrim uspehom.

Zelja je, da bi tečajniki znane, ki so si ga pridobili v 14 dnevnem tečaju, prinesli v svoja društva in se tam izkazali kot dobri in požrtvovalni gasilci. Stab gasilskega centra Majšperk se iskreno zahvaljuje Občinski gasilski zvezi Ptuj za sodelovanje. Prav tako izreka zahvalo vodji tečaja Mirku Turkušu, ki je mnogo doprinesel, da je tečaj v redu potekal.

D. A.

Tudi takšni se najdejo

Nekoč je vaščan N. iz vasi T., ki maji na Haloze, kupil neki ročni vrtni stroj za 2 kg slanine. In spet nekoč, pred nedavnim, pride vaščan iz vasi P. v vas T. k N. s prošnjo, da mu posodi svoj vrtni stroj.

Gospodinja vaščana N. da prosilec vrtni stroj. Ta potisne vrtni stroj v svoj cekar in cekar obesi na svoje kolo, ki je stalo na dvorišču. Na dvorišču ni bilo nikogar razen gospodarja samega. Vaščan iz P. se vrne še za trenutek gospodnji v hišo in ko pride nazaj, opazi, da nima v cekarju več vrtnega stroja. Nihče ni vedel, kdo ga je vzel iz cekarja. Tega ni znal povedati niti sam N., ki je edini bil na dvorišču. Ker ni imel vrtnega stroja, ga tudi ni mogel vrniti. N. pa je zahteval, da mora to brezpogojno storiti. Zadeva se je vlekla in končno se je vaščan iz P. vdaj pritisku in plačal za vrtni stroj 25.000 din. N. je 25.000 din prejel z besedami: »Kaj je to 25 jurjev? To ni noben denar! Jaz tebi lahko dam 300 jurjev.«

Seveda, 25 jurjev je proti 300 jurjem, ki jih N. hrani v svoji skrinji, res malenkost. Vprašanje pa je, na kak način si N. jurje pridobiva.

Za vrtni stroj je dal 2 kg slanine, dobil pa je zanj 25 jurjev in še vrtni stroj mu je ostal. N. iz vasi T. pod Halozi ima mnogo jurjev, vesti pa nima.

-Z-

DELAVSKA UNIVERZA PTUJ

15. februarja 1961, IC Polenski: Kaj moramo vedeti o sodobnem prometu (Krajnc Viktor), v šoli ob 19. uri, predavanje s filmom in diafilmi.

IC Ptuj SS I: Izbira poklica (Stropnik Jože), v Mladici ob 19. uri — predavanje s filmom.

16. februarja 1961, IC Majšperk SS: Spolna vzgoja mladih ljudi (dr. Pavličev Nada), v Domu Svobode ob 18. uri.

Ptuj I., II., III., IV., V. teren: Odnosi med ljudmi (Čepin Gvido), v dvorani Obč. komiteja ob 19. uri.

17. februarja 1961, IC Dornava: Kaj moramo vedeti o sodobnem prometu (Krajnc Viktor), predavanje s filmom in diafilmi — v šoli ob 19. uri.

IC Spuhlja SS: Vzgoja otroka, s katerim imamo težave (Slekovec Adalbert), v novi dvorani ob 19. uri.

19. februarja 1961, IC Cirkulane: Kaj moramo vedeti o sodobnem prometu (Krajnc Viktor), predavanje s filmom in diafilmi v šoli ob 9. uri.

IC Zavre: Kaj moramo vedeti o sodobnem prometu (Krajnc Viktor), predavanje s filmom in diafilmi v šoli ob 7.15 uri.

IC Podlehnik: Viti si potovanja na Belgaraj (Gorjun Branko), predavanje ob episkopu v šoli ob 9. uri.

IC Lovrenc: Razvoj NOB na Stajerskem (Dvorjak Jože), predavanje s filmom in diafilmi — v šoli ob 7. uri.

IC Zetale: Od spočetja do rojstva (Neudauer dr. Ljuba), v šoli ob 8. uri.

VEČERNA POLITIČNA SOLA PTUJ

Sreda, 15. februarja 1961, ob 16. uri, tema A6: Splošne karakteristike povojne graditve Jugoslavije. I. del, predava Jože STROPNIK.

Petek, 17. februarja 1961, ob 16. uri, tema A6: Splošne karakteristike graditve nove Jugoslavije. II. del, predava Jože STROPNIK.

VEČERNA POLITIČNA SOLA KIDRIČEVO

Ponedeljek, 13. februarja 1961, ob 16.30 uri, tema A6: Splošne karakteristike povojne graditve Jugoslavije. I. del, predava Jože STROPNIK.

Četrtek, 16. februarja, ob 16.30 uri, tema A6: Splošne karakteristike povojne graditve Jugoslavije. II. del, predava Jože STROPNIK.

MLADINSKA POLITIČNA SOLA PTUJ

Ponedeljek, 13. februarja 1961, ob 16. uri, tema F5: Religija, II. del, predava Meta FELDIN.

Četrtek, 16. februarja 1961, ob 16. uri, tema F4: Socialistična morala, I. del, predava Meta FELDIN.

SEMINAR PREDSEDNIKOV DELAVSKIH SVETOV IN UPRAVNIH ODBOROV

V ponedeljek, 13. februarja 1961, ob 7.30—12. ure, tema: »Zakon o delovnih odnosih«, Predava Jože Erhatič. Od 12.—14. ure, tema: »Odnos gospodarske organizacije do komunice«, Predava Alojz Jere.

V torek, 14. februarja 1961, ob 7.30—12. ure, tema: »Organizacijsko-kadrovsko-socialne službe v podjetju«, Predava Franc Kek. Od 12.—14. ure se razvija

TOVARNA GLINICE IN ALUMINIJA

KIDRIČEVO

,BORIS' KIDRIČ

Proizvajamo aluminij, glinico, katan, fenol, vanadijevo sol in žlindro

LJUBLJANA

NEDELJA, 12. FEBRUARJA

I. PROGRAM

6.00—6.30 Nedeljski jutranji pozdrav — vmes ob 6.05—6.10 Poročila, vremenska napoved in dnevni koledar, 6.30 Veselo na pot! (vredni zvoki s plošč), 7.00 Napoved časa, poročila, pregled tiska, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda, 7.15 Reklame, 7.30 Radijski koledar in prireditve dneva, 7.35 »Jutranja zarja«: Slovenske narodne in priredbe za solo, zbor in orkester, 8.00 Mladinska radijska igra, Aleksander Popović: Povabilo na ples, 8.20 Iz albuma skladb za otroke, 8.35 Z zabavo glasbo v novi teden, 9.50 Anton Lajovic: An-

dante za veliki orkester, 10.00 Se pomnite tovaršili... Yone Frantar: Obkoljen v hiši, 10.30 Partizanske in množične pesmi, 10.45 Spoznavajmo svet in domovino (Magnetofonski posnetki javne mladinske oddaje z dne 9. februarja 1961), 11.45 Zabavna orkester RTV Ljubljana, 12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda, 13.15 Obvestila in zabavna glasba, 13.30 Za našo vas, 13.45 Koncert pri vas doma, 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. 15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved, 15.15 Reklame, 15.30 Melodije, ki jih radi poslušate, 16.00 Humoreska tega teden — Priloge Zofa pripoveduje, 16.20 Dunajski naprevi, 16.40 Peli so jih mati moja... (Slovenske narodne pesmi), 17.00 Pol ure ob zabavi glasbi, 17.30 Radijska igra — A. Rive-mal-II. Golpi; Sien v hiši, 18.31 Ivo Lhotka-Kalinski: Sedem bagatel, 18.40 Malo pet nas bo ogrelo, malo pesmičica vesela (domača glasba), 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba, 19.30 Radijski dnevnik in športna poročila, 20.05 Izberite melodijo tedna! (Zabavna glasba oddaja z nagradama) 20.50 Plesni orkester Marty Gold, 21.00 O Verdijevem življenju in delu IX. oddaja, 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan, 22.15 Ples ob radijskem sprejemniku, 23.00 Poročila, 23.05 Nočni simfonični koncert, 24. Zadnja poročila in zaključek oddaje.

II. PROGRAM

12.00 Nedeljski simfonični koncert, 13.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved, 13.10 Prijelito zabavo! (Plesni zvoki in pesničke), 13.45 Iz solistične glasbe, 14.30 Zvočni »tik tak«, 15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved, 15.10—16.00 Popolnanski operni koncert, 19.00 Koncert v mikroturi, 19.30 Radijski dnevnik in športna poročila, 20.05 Vesela godala, 20.15 Carl Orff: Carmina burana, scenska kantata za soliste, zbor in orkester, 21.15 Mednarodna radijska univerza — Glasba narodov: Grčija, 21.30 Jazz-test, Odgovarja Mojmir Sene, 22.00—22.15 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda drugega programa za naslednji dan.

DOPIŠUJTE

IN OGLAŠUJTE V

PTUJSKI TEDNIK

Kurentovanje kot narodni običaj

Letošnje kurentovanje, ki bo v Ptuj 12. februarja, je v središču pozornosti mladine in odraslih, vseh, ki se prijavljajo nanj kot člani te ali druge etnografske skupine ali kot udeleženci karnevala kot gledalci

O tem sem se prepiral te dni, ko sem obiskal vasi v šolskem okolišu Markovcih, od koder bodo kurenti na kurentovanju. Našim bralcem sem hotel zbrati nekaj podrobnosti o nekdanjih kuren-

novih življenj in nove setve, mlade živine itd.

Kurentovanje je po izkušnjah mladih ljudi, ki se oblačijo v kurenta, tudi izredno težek šport, ki ni za vsakogar in zahteva svoje

utrujen. To mu je minilo, veselje do kurentovanja pa ne. Tako je bilo tudi pri drugih. Ob pustnih dneh so obiskali razne vasi, videli razne ljudi, mirne in boječe, zlasti pa zbegana otroke. Ze takrat so ženske rade iztrgale iz kurentovega kožuha šop dlake. Za srečo pri živini. Kurentom so povsod radi postregli z mesom in pijačo. Kurent je strašno žejan, saj je ves razgret in prežnojen... Zvečer se niso vračali iz oddaljenih vasi domov. Pre-

nočili so tam in drugo jutro zgodaj nadaljevali pot v nove vasi. Včasih so odšli tako daleč, da so se vrnili šele v sredo popoldne kar čez polje po zamrzlem snegu, da jih vaščani ne bi videli in silili. V torek opolnoči so morali zvonci utihniti. Tega običaja se še danes ljudje zelo veselijo in je nekaj dni pred pustom zlasti med mladino zelo veselo, zlasti ko zaslišijo v mraku kurentove zvonce...

Godba na pihala »Svobode« Ptuj vsako leto ob pustu menja suniformo

Etnografske skupine z markovskega šolskega območja pred domom Partizana v Markovcih, ki so nastopale leta 1960 v Ptuj (Foto: Z. Šurjak)

tovanjih v teh krajih, ko še etnografskim dragocenostim ni bilo priznano tako vidno mesto kot jim je danes. Takrat je ljudstvo samo čuvalo svoje običaje, brez opore in podpore oblasti.

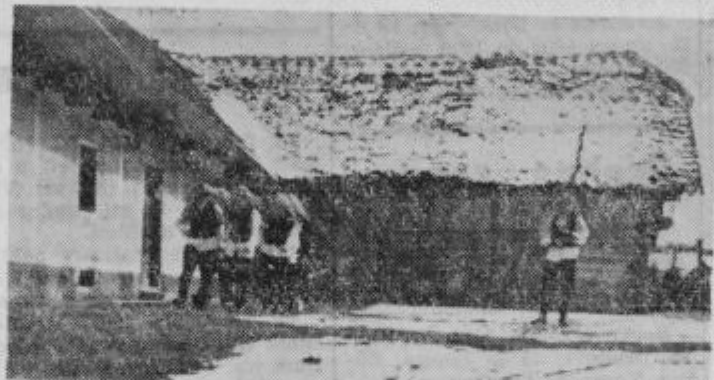
Kurentovanje ni samo lep, stari slovanski običaj, ki so mu davni predniki odredili in ohranili s Pustom stalno mesto v koledarju v času, ki je nekako med koncem zime in med začetkom pomladi. To je bil po oceni podeželskega ljudstva čas, ko izginjajo vsi strahovi pred hudo zimo, pred boleznijo in smrtjo, pred nesrečo, lakoto zaradi pomanjkanja živil. V tem času je blizu mnogo obetajoča pomlad, polna novih moči, upov, sreče in zdravja.

Žrtve. Ta šport je doma le še v krajih, kjer so ohranili iste običaje in opremo, kot n. pr. v Ukrajini, na Poljskem in drugod, kje jih še danes ponavljajo. Ostali svet ne pozna takega športa, da bi si mlad človek oblekel kožuh, čezenj privezal na verigo prikovane zvonce, čez glavo nataknil kapo-masko iz usnja in kožuhovine ter se še opremil s težko palico — jezevko. V taki opremi teče v skupini 10 do 15 vrstnikov v svojo zabavo in v zabavo gledalcev do 40 km daleč s krajšimi presledki oziroma počitki in pri tem pridno poskakuje ter pozvanja. Tudi ta stran ljudi po svoje zanima in privlači.

Nekdaj so med zvonci bingljale klobase na robčkih

Marija Meglič, Matjašičeva iz Zabovc, ki je poročena v Markovcih, je kot deklica zbiralala razne pesmi in se je posebej zanimala, če bo odkrila kako pesem, ki je namenjena kurentom. Pa ni imela sreče. Njena mati je večkrat pravila, kako je bilo nekdanje hudo za reveže po vaseh. Sinovi revnih družin so

bili kurenti v času vpadanja Turkov v naše kraje zaščitniki ljudstva. Močnejši fantje so se oblekli v kožuho. Glavo so si prekrili s kožuhovino. Napadali so s težkimi palicami. Danes jim pravimo jezevka. Z zvonci so oznanjali konec nevarnosti pred napadalci. Ni čudno, če so se pozneje oblastniki ball, da bi se

Markovski »orači« ob lanskem pustu

se ob pustu oblekli v kurente in so obiskali premožnejše družine ter so jim želeli srečo. Za to so dobili klobase. Navada z robčki med zvonci je mlajšega izvora. Nekdaj so si kurenti med zvonce obesili klobase. Revnejši so bili kurenti v ponedeljek, premožnejši pa v torek. Tako so tudi revnejše družine imele za pustni terek priboljšek za otroke. Po babičnem pripovedovanju so

kdo oblekel v kurenta in prišel v mesto.

Ze zdavnaj so ženske rade odtrgale kurentu košček okrasnega traku ali šop dlake s kožuha. Ta spominček so podstavljale v košče gnezda, da bi kokoši boljše valile. Kurent ni smel pasti na dvorišču niti odvreči dela svoje opreme. To je pomenilo nesrečo za družino. Ljudje se niso nikdar hoteli zameriti kurentu, ker bi se s tem zamerili sreči in veselju.

Vsi se kurenta sprva strašno boje

Julijana Pilingar, doma iz Gorice, je videla prve kurente po 1917. letu, ko je prišla v Stojnce. Sprva se jih je strašno bala, potem pa se jih je privadila. Za kurenta so bili sami krepki fantje in mošči. Po koži za opremo so si hodili na Pohorje. Kape sprva niso bile take kot so danes. Izdelane so bile iz »keše«, to so bile usnjene torbe, ki so jih nosili mošči. Te so bile najbolj prikladne za kurentovo kapo, ker so bile na zunanji strani kosmate. Ko je dobila »keša« oči in nos, je ostala samo za kurentovo uporabo. Nogavice za kurenta je pletel Antonov Tone, krojač iz Stojnc. Pozimi je imel največ dela s pletenjem zelenih in rdečih nogavic. V Stojnce so prihajali tudi kurenti iz Zabovc, Markovc, Nove vasi, Bukovc in Borovc. Kurenti so medsebojno tekmovali, kdo bo imel lepšo opremo, lepši kožuh, kapo, več zvoncev in lepšo jezevko. Pri skačkih do stropa. Šli so k vsaki opremi višje skočili, pri cingljanju z zvonci, kdo bo lepše cingljal itd. Nekateri so po hiši res skakanju je šlo za to, kdo bo v hiši. Povsod jim je bilo na razpolago meso in pijača.

Oračev v Stojncih niso imeli. Ti so prišli iz Zabovc in iz Markovc. Lepo so bili oblečeni. Čez klobuke so imeli starinske, krasne ženske rute, da se jim ni videl obraz in so krasno peli. Po vsakem dvorišču so »orali«. Vodil jih je kurent, ki je držal za plug. S plevami je dvorišče posejal »pobirač«, ki so mu gospodinje dajale denar, jajca ali klobase. Prava smola je bila, če se je pobiraču spodrsnilo in je iz koša razsypal jajca...

Majerjev Janec iz Bukovc je imel kot kurent največji zvonec, potem pa Cuš Franc iz Borovc.

Nekdaj kurenti niso imeli s ključavnico zaklenjene verige z zvonci okrog pasu. Zaklepati so začeli verige lastniki opreme šele pozneje, ko je prišlo do slačanja kurentov v drugih vaseh.

Bukovčani so sloveli so svoji rusi-gambeli. Vodil jo je Porta dolga leta. Otroci so za njim kričali: »Porta žene rusi gortai!« Rusi ni smela pasti ali se vleči na dvorišču. To bi prineslo nesrečo pri živini. Pa je padla ali legla na cesti ali na travniku. Do bi jo dvignili, so ljudje prinesli lesene koze, deske in hlode. Ko so se pripravili, da bi rusi dvignili, je skočila pokonci in zbežala. Gledalci so se seveda takemu in podobnim prizorom od srca nasmejali. Uboga, čez zimo sestradana žival je pač smela priti celo v hišo in seči na mizo v skodelo krapov. Taka paša ji je najbolj teknila...

Pri Kostanjevčevih v Stojncih sta me mož in žena Jera opozorila med drugim na muhavost ruse-gamble, če je prišla k hiši zvečer. Stari Tunček iz Nove vasi je vodil rusi, ki je rada iskala po hišah in pečeh »ščurke«. Njen vrat se je včasih močno stegnil in glava je smuknila v peč. Ščurkov ravno ni bilo, pač pa posoda z mesom ali s krapci. Če je kaj zgrabila, so pač rekli, da je našla »ščurka«.

Bukovski Kelenc je več let zaporedoma ob pustu in na gostih kratkočasil ljudi s »lolekci«. Svoji skupini je po trebuhu narisal razne obraze in z njim je znal prikazati navdušenje, smeh, jok, protest itd. Ljudje so se jim zelo smejali. Kako je prišel na to zamisel, ni hotel povedati. Na vprašanje, če je to posnema po kakem starem običaju, je odgovoril: »Na pust je pač treba pokazati drug obraz!«

Kurenti so že videli precej sveta

Vodja etnografske skupine iz Markovc, Alojz Simončič, šef krajevnega urada Markovci, pravi, da so bili kurenti iz Markovc od 1945. leta dalje na raznih folklornih in turističnih festivalih v Ljubljani, Zagrebu, Opatiji. Kranjski gori ter večkrat pred kamerami raznih filmskih podjetij, ki so pošiljala svoje snemalce v Markovce, 4 kurenti pa so nastopili v Remčevi drami »Mrtvi kurent« v Ptuj, Mari-

boru, Bistrici, Kopru in v Novem Sadu.

Pokazal mi je garniture novih zvoncev, ki sta jih izdelala Vinko in Alojz Jan iz Višelnice-Gorje pri Bledu. Zvonci so raznih velikosti in različnega glasu. Vsak kurent jih bo imel 5 in tehtajo z verigo vred nad 6,5 kg. Z največjo naglico izdelujeta Janko Strelec ter Franc Klinc in drugi kožuhe in kape za kurenta. V nedeljo, 12. februarja t. l. dopol-

Kurenta je zaradi prevelikega napora zadela kap

»Mrtvi kurent«, kot ga je narisal umetnik France Mihelič, ki je bil svojčas profesor na ptujski gimnaziji, je spomin na smrt kurenta Franca Postraka iz Budine 57 in na ostale mlade ljudi, ki pri ponavljanju tega starega slovanskega običaja niso prenesli ogromnega fizičnega napora.

Svaka in sestro pokojnega

Franc Postrak

Franca Postraka, Simona in Marijo Brnež, sem obiskal v Bu-

Kožuhe so nekdanj dobivali celo iz Madžarske

Najstarejši možak v Zabovcih, 75-letni Anton Meglič, se spominja kurentovanja od svojega 6. leta starosti. Spominja se še na besede staršev, da je bil kurent simbol veselja in sreče že iz pradednin. Ze takrat je bilo vsako leto mnogo kurentov. Tekli so po vaseh v skupinah po 10 do 15.

Kurenti niso bili sami fantje, temveč tudi mlajši možje. Kožuhe so dobivali iz Madžarske, pa tudi s Pohorja. Od tam so dobivali tudi zvonce. Kože je bilo težko dobiti, zato so hranili kožuhe dolga leta. Tudi Anton Meglič je bil večkrat kurent. Nekaj dni po pustu je bil strašno

Otroci se radi maskirajo in pokažejo na otroški maskeradi

„Petovia,“

ALKOHOLNA INDUSTRIJA PTUJ

Potrošnikom naših kvalitetnih izdelov se priporočamo za letošnje pustovanje v Ptuj, 12. februarja 1961 in za druge prilike.

Povsod zahtevajte le izdelke »Petovia« Ptuj.

Na sporedu ptujskih pustnih prireditev bo na pustno nedeljo zvečer v Titovem domu tudi prleško gostüvanje. Kako se je služilo in se tu in tam še danes služi gostüvanje, je opisal v narečju prleškega »bukovnika« Peter Skuhala. Opis podajamo v knjižnem jeziku, pustili smo vmes le nekatere prleške izreke.

»Pozavščini, pozavščini,« zakriči Japac na vse grlo. Pozabil je na svojega konjička in odhitel na vas. V naglici je prekopicnil stolec in zibiko. Na vasi je bilo že polno dece. Eden ni imel časa niti suknje obleči, drugemu je še robača pri pojasu gledala izpod hlače. Sosedov Francek je skočil čez plot, suknja se mu je zadela na kol in se mu razčesnila do šinjaka. Pa kaj je vse to proti pozavščini, ki so tako imenitno oblečeni! Na naglici nosijo veliko, podolgovato kapo, s pisanim papirjem okrašeno, okoli pojasa imajo privezan lep robec, od prave rame pod levo roko jima visi belo-modro-rdeča rüča iz tančice, eden nosi boben, drugi trompeto pa lepo zakrivljene palice, obvezane s trakovi in zvončkom. Tudi džurdže (ploska lesena posoda za vino) imata obešene na

dva kokota z golimi šinjaki pa dve raci pa še dve goski, sosed je polovila pet najzmečnejših kokoši, da bo bolj tečna žüpa, drugi prinesejo svinjskega mesa iz tünke, zabelo, melo, vrhnje pa sir za pogache.

Za gostüvanje je potrebna tudi učena kuharica. Vabljenci radi prinesejo svoje darove, zato pa hočejo tudi tečne skühe.

Kuharica je nateknila vsak kot, da je vedela, kje je kaj za roke vzeti. Urno se je poprijela svojega dela. Napeči je morala ržene ga in pšeničnega kruha, bosmanov, bidrov, povitic pa še drugih gospodskih pekarij.

Dva dni pred gostüvanjem so klali. Moški so cviliši s svojimi prolenki po dvoru, ženske pa so brečale ž živadjo po kuhinji in prikleti.

V sredo je šel Juško k zdavanju (k poroki). V terek so prišli podružnični oš os ošl, »čub« oknih in zaigrali podoknico, žalostno podoknico so zaigrali, Juško si je z robcem brisal oči.

Podoknico v tistem mraku jih pride dosti poslušati, največ odrasle dekle. Še dolgo po gostüvanji si o podoknici gučijo. Največ guča imajo dekle domače vasi. Prva je rekla: »Kaj bo

»Vsi so odšli boba plet, do mraka ne bo nobenega domov.«

»Vi pa imate rani bob.«

»To pa že, to. Vi pa letošnjega nanj jeli niste, kali?«

»Če ga vi že ste?«

»Ho, že lani.«

»Prismoda, budalo!«

»Kaj, jaz prismoda? Da vas -«

vrže šoštar črevelj mednje in odbeži.

Starešina stopi pred dveri pa reče: »Ljudje, odprite nam! Mi smo prišli od daleč pa smo že žejni in lačni!«

Slisi se glas od znotraj: »Kdo pa tako rogovili okoli naše poštene hiše?«

»Mi smo tisti, ki imamo takšno stvar, ki je vašoj nevesti par. Le odprite nam pa boste videli.«

»Le pomolemi! Od kod pa ste?«

»Iz polzeve vasi, kjer se sam med cedi.«

»Kam ste namenjeni?«

»K vam smo se zagnali.«

»Pa ste frščeni?«

»Pa kdaj že!«

»Znate kaj katekizmaša?«

»Več že kakor vi.«

»No, pa nam povejte, kaj je katekizmaš?«

»Katekizmaš so tiste knjige, ki jih dca v šolo nosijo, odrasle pa

odženet v vozo (zapor), ker ima poštene ljudi za lažravce. Ko se je to godilo, so hoteli zunanji izkoristiti priložnost in priti v hišo, pa notranji so na to pazko imeli, hitro so dveri zaprli in zaklenili. Pred dveri so postavili veliko mizo, okoli mize so sedli štribari, ki so gor pisali, kar so zunanji gučali. Gosinja peresa so pomakali v kropjačo, voda v kropjači je bila tinta. Čez nekaj časa se jim je tega špajsa vendarle zdelo zadosti, lepo tiho so mizo odnesli, dveri pa odklenili.

»Pa nam deno že odprite, drugače mi odidemo,« se čuje od zvana.

»Odprite si sami!«

Zunanji porinejo, dveri odskočijo pa so pokapali v priklet.

»Pa se to spodobaj za vas? Pojdimo, od koder smo prišli, vi ste tolovaji, kosti bi nam radi potrli.«

»No, no, pa vendar (menda) razumete kakšen mali špajl. Le hodote noter pa dobri si bodimo. Povejte nam ali, zakaj ste prišli?«

»V mlino se dvakrat pravi.«

»O neki stvari je bil guč. Takšne stvari pa nega pri našem hramu.«

»Že pa lažete.«

»Vi na klatre lažete. Gospod

»No, oče starešina, kaj pa rečete na to?«

»Zadovoljni smo, pa prava tota ni. Micika, stopi k meni.«

Prikaže se druga svatevca.

»Ste zdaj zadovoljni?«

»Tudi s totot smo zadovoljni, ali jaz sem že lačen, dajte nam skoro pravo!«

Oča starešina, če tota ni za vas, te pa res niste prav prišli, mi pač druge ne zmoremo.«

»Ve se lahko previzamo (prepričamo). Mi imamo snehin prstan s seboj, če joj bo na srednjem prstu prav, je prava, če ne, nam morate drugo prignati.«

Starešina potegne iz žepa vüho od stare motike. Dene joj ga na prst. »Vidite, da joj je prevelki. Zdjaj ste deno previzani.«

»Vi ste künnšni kakor lisjak, vam se ne more nič skriti in za tajiti. Te pa ali, pridj zaželjena golobica!«

»Tota pač, tota,« reče starešina pa jo potegne k ženihi.

Juško se joj nasmeje. Katica pa mu da bel robec in pušeljce z rožmarinom. Robec vteknje Juško v žep, z rožmarinom pa mu Katica potegne nekajkrat pod nosom, ki pre nekaj pomeni, te pa mu ga vteknje za klobük.

Pozavščini ponüdj janževca tistim, ki niso bili pri zdavanju. Nevestin starešina vzame krožico (kupico), pozdravi domače, nato pa se obrne k materi in reče: Lübična mati, pripeljali smo vam sneho, zdana je z vašim sinom, zdana do smrti. Sprejmite jo in ljubite. Namesto vas bo zdaj ona opravljala težko delo, vi pa, lüba mati, počivajte na stare dni. Matl, ne bodite žalostni, polna lübežni in vesela je prišla sneha k vam. Primite krožico, dozdanza gospodinja, kušajte janževca pa ga dajte očetu pa po redu dalje!«

»Zdjaj pa, lübljeni ljudje, k mi zlj!« zakliče pozavščini. Sedli so za mizo po istem redu, kakor je bilo že prej povedano.

Proti večeru sta prišla še školnik in farnešter. Gospodje so bolj vüčeni, vajeni; govoriti in pridigati, pa so tako lepo napijali snehi, ženihi, očetu, materi, starešinam in posnehaljama. Potem so prepevali lepe narodne pesmi, da je letel hrüm po hiši.

F. K.

Prleško gostüvanje

rami, v enem je prosil, v drugem pa vino, »snehino mleko.«

Pozavščina sta plesala, skakala, bobnala, trompetala in z zvončki cingetal. Kakšno veselje za dečo!

Ko sta prišla do hiše, kjer sta nameravala vabiti, sta ustrelila iz pištole. Drašekov Martinek je prvi stopil čez prag, za njim pa njegov pajdaš Martinek Drašek. Drašek se je v naglici spotaknil čez prag, da se je potočil tjan ta do kuhinjskih dveri. No, pa si je kmalu opomogel. Nato je začel Martinek svojo učenost kazati. Rekel je: »Na mladi ženi in nevesta sta naju poslala k vam. Že od ranega jutra hodiva, pa se nisva ne jela ne pila. Hodila sva po zelenoj trati, do kolena po blati, no zdaj sva prišla, kamor sva bila namenjena. Kaj pa vi rečete, oča, sva prišla prav?«

»Kdo bi znal, kam sta bila namenjena.«

»Tja bi rada prišla, kjer zjutraj sonce dol gre, zvečer pa gor.«

»Potem pa že nista prav prišla, pri nas sonce ne hodi ne gor ne dol.«

»To pa se lahko prepričava, le odprite nama dveri!«

»Ah, prav sva prišla, Drašek, prav. Poglej, da ima hiša štiri kote, v petem pa je peč, tako so nama doma povedali.«

Potem sta začela pozavščina razlagati, kako se pripravljata gostüvanje.

»Na mladi ženi in nevesta sta naju poslala, da bi vas povabila na gostüvanje. Gostüvanje bomo služili tisti četrtek po petku, tjan ta do petka bomo jeli in pili. Vsega bomo imeli zadosti, jesti in piti.«

Že štirinajst dni vino v pivnico kotajo, le da se jim je en polovnjak ponesrečil. Po stopnicah jim je ušel in se razletel. Gor po dlinicah je vino teklo, toliko pa ga je le še ostalo, da smo napolnili pet polzevih lupin.

Le jesti, jesti bomo imeli! Zenske že štirinajst dni eno sinico skubejo. Poln listnjak je že perja. Pa kakega prašička smo zaklali! Po celem hlevu ga je dekla iskala, slednjo betvo slamic je s šibnatjo metlo prevrgla, dokler ga ni zasukanega v pajčevino v nekem kotu zagledala. Slanina je bila tako žmetna, da se je vože utrgalo, ko smo jo po vitlu na hišo vlekli. Padla je dol in predrla troje dlinic, potem pa je na pajčevini obvisela.«

Tako in podobno sta pozavščina vabila na gostüvanje. Hišni oča jima je ponudil jesti in piti. Potem sta šla še druge vabit. Če sta na poti koga srečala, sta ga vprašala: »Čujte, možak, ali greva prav proti štrigovi?« Čeprav sta šla v nasprotni smeri. Če pa je nju kdo vprašal, kam gresta, sta enemu velela: »Za nosom,« drugemu pa: »Boljše znava kakor ti, k' vprašaš.« Bolj znanim sta ponujala iz džurdžev »snehinega mleka«. Kdor je vzel džurdž z vinom, je bil srečen, kdor pa se je nameril na džurdž s prosom, je prosil, ki se mu je po ustih nemešalo, dolgo pljuval po trati.

Tako sta vabila celih štirinajst dni.

Na gostüvanje vabijo bližnji rod snahin in ženinov, sode, prijatelje, in za povračilo tiste, ki so kdaj tudi nje vabili.

Če so bili vabljenci gotovi, da se gostüvanje ne bo razvrglo, so začeli nositi svoje darove: k ženihi tisti, ki so bili povabljeni od njega, k nevesti pa tisti, ki jih je povabila ona.

Eden je prinesel velikega purana, drugi puro in purana, stac

Juško s Tričevoj Katicoj, ki je vsemu dobremu navajena: se v gorice voziti, po ranoj meši v krčmo na teletino pa še kaj. Ho, še kesal se bo, ker si Katico jemlje. On bo zadovoljen z vsem, Katica pa bo hotela drugače. Zaran za zajtrk kavo pa žemijo ali pšeničak, v nedeljo za obed govedino ali teletino od mesarja, svinlate robce, lepe, drage janjke in predpasnike. Juško, Juško, od kod boš penzeze jemal? Pa šele kakšen jezik ima ta Katika! V celotj fari ga rama para. Prav se mu godi! Zakaj pa si ni vzel Kvarove Lizike, kakor je nameraval? Lizika res ni tako bogata kakor ta gizdavka, pa je zato gruba (lepa), pohlevna in delavna, in penzeze še tudi nekaj zmoro. O Juško, jokaj se še boš, jokaj!

»Glej, Micika, kako si ženihi oči briše!«

»Naj si le briše,« pravi Julika, »saj to niso zadnje solze, ki mu bodo še tekale po licu!«

Take guče imajo nevoščljivke, ki bi rade same z njim pred oltar stopile.

Tisti večer pred zdavanjem se moški dogučijo, kako se bodo drugi dan peljali. Zdjaj se vozijo k zdavanju na malih kolesljih, tedaj pa so vozili ženiha s štirimi konji na nevesto s štirimi. Murški poljanci so dosti držali na to, da so bili tisti štirje konji lepi, mladi in sparjeni. Vzeli so enega od tega pa od drugega povabljenca in jih celih štirinajst dni vüčili vküp voziti. To pa ni bila šala. Mladi konji so itak ognjeni, in to še pozimi, ko so spočiti. Pa kaj je to za take, ki še v janjčici silijo na konja. Tako so jih v küp naučili, da so dirjali kot jeleni.

Tudi pri nevesti je tisti večer dosti skrbil. Opletačka küstra (kodra) lase nevesti in svatevcem (družicam). Za kratek čas uganjajo šale in pojejo. Če se začne nevesta na joč držati, so hitro vse pri njoj, da jo potolažijo.

Drugi dan zaran okoli pol osmih se začujejo igrci, znamenje, da je ženihi bliži. Pri nevestinem domu je vse zaklenjeno, žive duše ni videti, samo šoštar sedi na pragu. Široke bregüše ima oblečene, pruslik (telovnik) pa staro čoho (vrhnja obleka), na glavi ima širok star klobük, črevelj pa z motvozom zvezane. Poleg sebe ima smolo, falat (kosa) ilovice, šilo, nož, kladivo in vse, kar je čevljarju treba. Na krilu ima star čevl, eni konec drete drži v levo roki, drugega v ustih žveči, z zobom od brane zabada v kverd.

»Dobro jutro, šümen,« ga pozdravi ženihov starešina, »imate kaj dosti dela?«

»Kaj vas briga moje delo!«

»No, no. šümen, ne bodite tako hitro v ognju! Delo imamo za vas, silno delo.«

»Kaj je meni za vaše delo, še svojega ne morem dokončati.«

»Pa vam bomo dobro plačali. Ne bomo gledali na tolar ali dva.«

»Kakšno delo vas ali te tak peče?«

»Ženiha vozimo, pa se mu je pojdoč črevelj razpočil, tak pa deno (vendar) ne more pred svojo nevesto.«

»To je slabo znamenje, ne kaže na srečo. Če pa je že tako, pa ga züte (sezujte).«

»Vüni ga ne bomo züvali, se nam še prehladi, hodimo v hišo!«

»V hišo pa že ne!«

»Zakaj pa ne?«

»V hiši moja baba mühe lovi, če odpremo, joj katera vüjde.«

»Kje pa so vaši ljudje, ve nikoga nega (saj nikogar ni), kakor da bi vse pomrlo.«

naj bo sram, da ne vedo, kaj je v njih.«

»Dobro. Kelko pa je bogov?«

»Tü pa tam, pa povsod eden.«

»Kdaj pa je bog mali bil?«

»Dere je robačo nosil.«

»Zakaj pa je bog mali bil?«

»Ker je hotel kot človek na svet priti, človek pa pride mali na svet.«

»Kdo je izmeril, kakšo daleč je od nebes do zemlje?«

»Lücifer, dere je iz nebes v pekel letel.«

»Kaj peče brez ognja?«

»Vaša kosmata vest, ker nas noter ne pustite.«

»No, znate res nekaj, ali povejte nam, kaj bi ali radi?«

»Tisto stvar, ki je našemu ženihi par.«

»Takšne stvari mi nimamo.«

»Da lažete!«

Tedaj sta dva iz hiše odprla dveri in zgrabila starešino, da ga

farnešter so nam trikrat dol s predganjce povedali, da je tü ti sta stvar, ki je našemu ženihi par, vi pa pravite, da je nega. To je laž. Kdor laže, je lažnivec.

»Pa si jo poiščite sami, če nam ne verjete!«

»Tega pa že ne, vi nam jo morate pred oči spraviti, zato imamo dobro skažingo s seboj. Pogledjte to pismo!«

»Kje pa je pečat iz kancelije?«

»Odzadaj.«

»Naj bo, pa naj pride ta zaželjena stvar.«

Hitro pristapka po palici stara zadudana (zagrnjena) baba.

»No, oča starešina, ste zadovoljni?«

Ne kaže odreči, drugače pričkanje predočilo trpi. Zato odgovore: »Smo, samo umije naj se malo, takšnega strašila ne smemo ženihi pokazati.«

Baba odbeži pa se prikaže belo oblečena svatevca.

Spet kurenti zvonijo ...

V veselem pustnem času smo! Poskakujoci kurenti nam nehoti s svojo pojavo pričarajo pred oči pravadno obredje naših dedov ko

so odeti v demonske maske preganjali neplodno zimo in klicali na svoja prostrana polja pomlad z vso njeno bujnostjo.

Perhte iz Gasteina. Sredj nastavka je ogledalo

Prav Dravsko polje z vsemi svojimi vasi je prava zakladnica poganskih ostalin pestrega obredja. Nekatera od njih so se do danes skrčila samo na posamezne like, ki se pojavljajo v pustnem času. Kljub zatiranju in preganjanju cerkve, ki se je počutila prizadeto ob tem slavlju, je tradicija tako močno vrasla v ljudeh, da jih je vedno znova prevzemala neodoljiva želja, potreba, da so si nadeli pošastno kurentovo masko in zaplesali preko snežnih poljan. Kako spoštovanje in strah do demonovske maske je še vedno v ljudeh, nam izpričuje dejstvo, da maske nikdar ne polagajo na tla, kadar se kurent razkrije ampak le na mizo, klop ali posteljo, sicer gospodarju tisto leto setev ne bo plenjala in tudi pri živini ne bo imel sreče. Gospodinja zjutraj na pustni torek, če je more, vrže pred prvega kurenta star lonec-kropjek, da ji bodo kure v prihodnjem letu dobro nesle. Nekdaj so kurenti poznavali že mesec dni pred pustom in to pod večer, da so skrivnostno doneči zvonci naznanjali prihod demonov-kurentov.

Izvor kurenta postavljajo znani

stveniki v pravadno pastirsko nomadsko indoevropsko preteklost z lunarno — mesečevo mitologijo. Kako močan je bil ta kult, dokazuje dejstvo, da so pri različnih narodih ohranjene sorodne maske, ki imajo isti pomen in izvor: švicarski laufarji, nemške in tirolske perhte. Najbližji našim kurentom pa so bolgarski »skukeris« in romunski »kucija« (cuci). Njihova oprava ima namreč iste elemente: demonsko masko z rogovi, rilčastim nosom, dolgim jezikom, nastavkom na glavi, v roki palico, ob pasu pa polno zvoncev.

Dočim spada pojav kurenta k obredom izganjanja zime — demonov nam obredi pustnih oračev z oranjem, drobnj piceki ali kotički in druge živalske maske, medved, kura, rüsa, gambela, čarajo rodovitnost, katero naj bi prinesla bližnja pomlad človeku na polje in živini.

Pustno oranje »oračeva« krije v sebi čarovno moč rodovitnosti žitnih polj. Tudi v staro-grških običajih so poznali posebno poročno oranje, ki naj bi prineslo mladi nevesti rodovitnost v zakonu.

(Nadaljevanje na 6. strani)

Tovarna perila in konfekcije 'Delta' Ptuj

Vsem odjemalcem naših izdelkov — perila in konfekcije — se priporočamo in jih vabimo, naj se v naši trgovini v Ptuj, v Krempļjevi ulici prepričajo o bogati izbiri ter solidnih cenah.

Trgovino imamo tudi v Mariboru, Trg revolucije št. 9.

PTUJSKI TEDNIK

ZAČASNI PRAVILNIK PRAVNE SLUŽBE PRI OBČINSKEM SINDIKALNEM SVETU PTUJ

Zaradi čim uspešnejšega utrjevanja
vztrajstva delovnih ljudi je plemenit Občinski
sindikalni svet Ptuja, na svoji
treh plemenitih seji dne 20. januarja
1961 sprejel

sklep

O USTANOVITVI „PRAVNE SLUŽBE“ PRI
OBČINSKEM SINDIKALNEM SVETU PTUJ.

Na podlagi tega sklepa predloži Občinski
sindikalni svet naslednji

ZAČASNI PRAVILNIK

za opravljanje službe pravne pomoči pri
Občinskem sindikalnem svetu Ptuja.

1. člen
Namen „Pravne službe“ je dajanje
pravne pomoči vsem članom sindikala, organizacij
na območju Občinskega sindikalnega sveta Ptuja.

2. člen
„Pravna služba“ je za vse članke sindikalnih
organizacij, ki se izkazujejo s člansko knjižnico
Zveze sindikatov Jugoslavije — hierarhično.

3. člen
Stroške v zvezi s pravno pomočjo — takse in drugo — tisti stranka, ki
zahteva pravno pomoč.

4. člen
V delovno področje „Pravne službe“ spada:
I. dajanje ustrežnih in pisarnih pravnih
nasvetov in (nadaljevanje) a) delovne zakonodaje, b) delovne
zakonodaje, c) delovne določenosti, d) delovne
določenosti in pokojnine, e) zaposlovanje, stanovanjska in
gospodarska sporna vprašanja, f) civilne pravne in upravne
pravne zadeve ter podobno;

II. sestavljanje listin, pogojev, izjav,
vlog, prošnje, predlogov, pritožb itd.;
III. reševanje pritožb in drugih zahtev
ter podobno.

5. člen
Služba pravne pomoči lahko odkloni
pravno pomoč, če je očitno, da je predloženi
zahtevek nedovoljen, ali pa da gre za pravičenje in
koristoljubje in podobno.

6. člen
O vsaki odklonitvi pravne pomoči mora
komisija pravne službe takoj obvestiti sekretarjat
Občinskega sindikalnega sveta. Odklonitev pravne pomoči ni
dopustna, v kolikor bi se s tem zamudilo, kakšno
določbo predpisov rok. Kljub določbi pa sme komisija
pravne službe pravno pomoč odkloniti, ako pride stranka
z zahtevom po pravni pomoči, ki je dolžna določeno
roko in stranki ni moč opravičiti zahtevanega opravila
oziroma vloge. Tudi o taki odklonitvi mora komisija
obvestiti sekretarjat Občinskega sindikalnega sveta.

7. člen
Če se član sindikalne organizacije obrne na
„Pravno službo“ po pravni pomoči zaradi zahtevka
zoper podjetje, kjer je zaposlen, obvesti o tem službo

pravne pomoči organe delavskega samoupravljanja v podjetju.

8. člen
Služba pravne pomoči v takem sporu
člani intervenciji določijo rok, v katerem naj ugotovi
gospodarska organizacija zahtevku delavca, ali pa se o njem
izrazi, da ne bi prišlo do tožbe oziroma vložila
vložila pravnega sredstva. Ta rok pa ne sme biti daljši
kot 15 dni.

9. člen
Če intervencija ne uspe ali poteče rok brezuspešno,
sestavi služba pravne pomoči za delavca vlogo, ki jo
zahteva — tožbo, pritožbo in podobno.

10. člen
V primeru, da se obrne član sindikalne organizacije
na Komisijo „Pravne službe“ zaradi zahtevka zoper
podjetje, ki je član sindikalne organizacije na območju
Občinskega sindikalnega sveta Ptuja, postane služba
pravne pomoči med obema članoma poravnava.

11. člen
Če poravnalni poskus ne uspe, sestavi služba pravne
pomoči vlogo oziroma opravilo. Steje se, da poravnalni
poskus ni uspel, ako obe stranki ali ena izmed strank
ne pride k poravnalnemu poskusu brez opravila s
pogojem, da sta bili stranki v redu vabljeni.

12. člen
Poravnalni poskus se ne opravi, ako gre za zahtevek
ali pravno pravilo, ki je vezano na rok in bi bilo
govorno odlašati s sestavo vloge, ker bi se utegnil
zamuditi določeni rok.

13. člen
Služba pravne pomoči pri Občinskem sindikalnem svetu
Ptuja lahko vliči komisija, ki jo imenuje Občinski
sindikalni svet iz vrst izkušenih pravnikov.

14. člen
S komisijo „Pravne službe“, ki jo imenuje Občinski
sindikalni svet, poveri opravljanje službe, sklene
Občinski sindikalni svet poseben dogovor.

15. člen
Služba pravne pomoči se opravi pravila enkrat
tedensko v popoldanskem času v pisarni Občinskega sindikalnega sveta Ptuja.

16. člen
Komisija samostojno določa dan in uradno ure
poslovanja ter notranjo delitev dela v komisiji.

17. člen
Služba pravne pomoči neposredno vodi Komisija
„Pravne službe“. Komisija organizira delo službe,
daje navodila in skrb za napredek in stalno izpopolnjevanje
službe s strokovnega vidika. Komisija „Pravne službe“
je v celoti odgovorna za svoje delo Občinskemu
sindikalnemu svetu Ptuja.

18. člen
Člani komisije „Pravne službe“, ki opravljajo delo
oziroma ravnanje pravne pomoči, so na svojem delu
samostojni in ga opravljajo v mejah pooblastil, ki jih
določijo od stranke.

19. člen
Člani komisije „Pravne službe“ so dolžni uporabiti
vsa zakonita pravna sredstva, ki utonejo koristiti stranki, ki se
je dala pravna pomoč.

20. člen
Člani komisije „Pravne službe“ so dolžni varovati
kolikor mogoče tajnost vse, kar jim razpusta stranka v
zvezi s pravno pomočjo.

Objave in oglasi

Prodaj

HIŠO Z GOSPODARSKIM POSLOP-
JEM, 3 ha posestva, vse okoli
hiše ob glavni cesti, prodam.
Podvinski 59 pri Ptuj.

HIŠO Z GOSPODARSKIM POSLOP-
JEM in 3,75 ha zemlje prodam.
Ludvik Mesarič, Zilancar 52, 65,
p. Barbara v Slov. goricah.

ENOSOBNO STANOVANJE z man-
sardo ali pol hiše prodam. Na-
slov v upravi ksta.

DOBER RADIO prodam. Vprašajte
v pisarni Vošnjakova 12.

Kupim

300 KOMADOV CEPLJENEGA SI-
PON TRSJA kupim. Zaželeno je
cepljenje na podlagi Keber 5 B
B. Ponudbe z navedbo cene je
poslati na naslov: Peter Vnuč,
Jastrebec, Kog.

Seviba

STAREJŠO ŽENSKO za lahka go-
spodinjska dela sprejemem. Na-
slov v upravi.

Kino

Mestni kino Ptuj

predvaja od 10. do 12. februarja
ameriški barvni film »Pomni in
amstraxi; od 14. do 16. februarja
jugoslovanski film »Deveti krog«.

Kino Zavrč

predvaja dne 12. februarja nemški
barvni film »Mazurka ljubezniv«.

OBJAVA

»Prišlo gostovanje bo v ne-
deljo, 12. februarja 1961, v Mest-
nem kinu ob 19.30 in 21. uri.

Predprodaja vstopnic od četrt-
ka dalje od 18. do 19. ure in eno
uro pred pričetkom predstave.

Obvestilo

Plesna športna sekcija DPD
Svoboda, Ptuj, pričenja PLESNI
TEČAJ za odrasle in zakonce. —
Prijava se sprejema dne 20. in
21. februarja od 18. do 20. ure v
Narodnem domu v Ptuj.

Zahvala

Podpisana Marija Lohnik, Lac-
kova 1, se najlepše zahvaljujem
DOZ za takojšnje izplačilo zava-
rovalnine po mojem možu Jožetu
Lohniku. — Zavarovanje vsakemu
priporočam.

Marija Lohnik

DRŽAVNI ZAVAROVALNI ZAVOD

obvešča, da je s 1. februarjem 1961 ODPRL SVOJO
PISARNO V PTUJU, Mikošičeva cesta 14, I. nadstropje
(stavba bivšega komiteja). — Uradne ure so dnevno od 10.
do 13. ure.

UPRAVA VODNE SKUPNOSTI za melioracijo Pesniške do-
line Ptuj razpisuje na podlagi sklepa upravnega od-
bora na peti redni seji mesto

računovodja

Pogoj: končana srednja ekonomska šola in triletna sam-
mostojna oziroma petletna samostojna praksa v računski
strčki.

Prejemniki po tarifnem pravilniku. — Nastop zaposlitve
takoj.

OBVESTILO o ureditvi prometa v Ptu- ju ob kurentovanju

Občinski ljudski odbor, odsek
za notranje zadeve v Ptuj, ob-
vešča prebivalstvo, da bo ob ku-
rentovanju in karnevalu v Ptuj
v nedeljo, 12. februarja, promet
urejen v času od 9. do 12. ure in
od 14. do 16. ure po naslednjem
razporedu:

1. Vsa motorna vozila parkirajo
na prostorih, ki so za ta dan po-
sebej določeni, in sicer vozila, ki
prihajajo iz smeri Maribora, Ki-
dričevega, Majšperke, Vidma in
Leskoveca na Zadržnem trgu v
Ptuj. Vozila, ki prihajajo iz smeri
Ormoža, Cirkulana, Juršine in
Desternice pa na prostoru od že-
lezniškega prehoda do servisa Pe-
trol. Parkirne prostore bodo ure-
jevali reditelji. V tem času ni do-
voljeno parkiranje na nobenem
drugem mestu v Ptuj.

2. V času od 9. do 12. ure in
od 14. do 16. ure bo ves promet
z vozili po mestu Ptuj prepove-
dan. Kolesarji odčijo kolesa v
shranjevalnicah za kolesa, da ne
bodo ovirali pešcev po ulicah.

3. Prebivalstvo se naproša, da
se v tem času zadržuje na ploč-
nikih in ravna po navodilih redi-
teljev, da bo prireditev neoviran.

4. Avtobusna postaja bo 12. fe-
bruarja od 7. do 18. ure preme-
ščena s Titovega trga na Ormo-
ško cesto pred gostilno »Pri sejm-
šču«.

5. Vse prometne poti bodo ure-
jevali reditelji. V tem času ni do-
voljeno parkiranje na nobenem
drugem mestu v Ptuj.

6. V vseh ostalih se smiselno uporablja
določila Zakona o odvetništvu.

7. Ta pravilnik vstopi v veljavo dne
10. februarja 1961, ko bo objavljen
v »Ptujskem tedniku« in je veljaven do
preklica. Z vsebino tega pravilnika so
dolžni vodstva sindikalnih organizacij
sposrediti vse svoje članstvo na članski
sestankih.

Pravilnik je bil potrjen na deseti redni
seji predsedstva Občinskega sindikalnega
sveta Ptuja.

Ptuj, dne 30. januarja 1961.

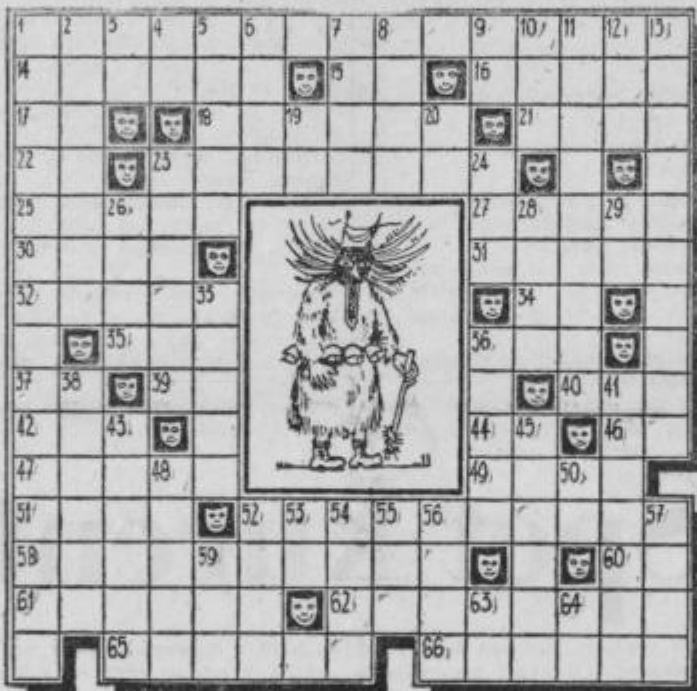
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
PTUJ

DOMISLICE

Če ni vetrovno — ima celo
petlin na cerkvenem stolpu ka-
raktet.

Nekaj gnilega je v deželi Dan-
ski! Oh, kako ogromna je Danska.

Križanka „Kurent“

Vodoravno: 1. pustna prireditev
v Ptuj; 14. razpored šolskih ur
(množ.); 15. dva soglasnika; 16.
ruski pisatelj (Maksim); 17. itali-
janska pritrilnica; 18. zbiranje
podatkov; 21. postava, rast; 22.
okrajšava za »tremolov«; 23. tržna
prodajalna; 25. italijanska pisate-
ljica (Ada, 1870—1949); 27. mladice
brez perja; 30. egipčanski bog
sonca (Raa); 31. kratica za prvi
parlament Nove Jugoslavije; 32.
jopica; 34. tuj dvočlenski; 35. po-
smehljiv izraz za župnika; 36. če-
trti rimski cesar (Marcij); 37. so-
glasnik in samoglasnik; 39. pred-
log; 40. naziv; 42. podzemljaka
žival; 44. časovna kratica; 46. pe-
snitev; 47. vijak, propeler; 49. ži-
dovsko moško ime; 51. potočna
žival; 52. živalska pogibelj; 58.
karbidovka; 60. kratica za »Avto-
nomno pokrajino«; 61. alpinističen
čevljev za plezanje; 62. poredni
otroci; 56. raztelevalec; 66.
športni vaditelj;

Navpično: 1. prireditev ob pu-

stu; 2. troveslača; 3. tuja kratica
za ZDA; 4. sosednji črki; 5. »elek-
trične« morake ribe; 6. zabavišče
v Ptuj; 7. potočna riba; 8. zahod-
na skupina Starih Slovanov; 9. za-
četnici primorske metropole; 10.
grška boginja jutranje zore;
11. priprave za črpanje nafte;
12. pristanišče v Izraelu blizu Ha-
ife; 13. del zvitorepke; 19. sosed-
nji črki; 20. kemični znak za akti-
niji; 23. samec plahe gozdne živa-
li; 24. turški velikaš; 26. anglo-
ameriška igra s krogli; 28. ži-
val, katere kožuh rabijo za kurento-
vo opremo; 29. jaz (ital.); 33.
vonj, okus; 36. pogorje v Aziji;
38. ptice ujede; 41. menjajoč; 43.
reka, ki teče skozi Rim; 45. moško
ime; 48. mehka in svetla, gosta
polsvilena tkanina; 50. osebnih zal-
mek; 52. stran; 53. dva samoglas-
nika; 54. moder izrek; 55. povda-
rek v verz (—); 56. del stopala;
57. rodovita grška pokrajina; 59.
okrajšano žensko ime; 63. poljsko
delo; 64. nemški predlog.

Spet kurenti zvonijo ...

(Nadaljevanje s 2. strani)

VLACENJE KLADE

Rodovitnost v zakonu pa mora
pricarati pustna klada, ki jo še
sedaj vlačijo v Cirkovcah. V de-
kleta preoblečeni fantje vlečejo
po vasi klado naloženo na pluzni-
ce. Na njej stoji slamat mož,
okinčan kot ženin. Za sprevedom
hodi jokajoča nevesta, ki jo pred-
stavlja prav tako preoblečen fant
s pretirano poudarjenimi ženski-
mi oblinami. Na čelu korača god-
ba, ob strani pa fantje, našemije-

ljenjsko moč in rodovitnost, ki
naj v prihodnjem letu prinese
dekletom ženina, obenem pa tudi
zdravo in krepko potomstvo.
K obredom izganjanja zime in
škodljivih demonov pristevamo
tudi asežiganje ali pokopavanje
tudi. Ta običaj pa še živi v
Hajdini. Tu nosijo v sprevedu
slamnatega pusta na nosilih, ki
ga potem navadno vržejo v vodo.
Tedaj pravijo, da pusta pokap-
ljejo.

Bolgarski kukeri

ni v cigancu, glazarja ali piske-
veza, ki pobirajo darove in denar.
Eden fant pa krepko poka z bi-
čem. Spetoma pojejo različne
pesmi: Sejem, sejem ropico...

To sramotno dejanje napravijo
fantje tisto leto, če se ne omoži
nobeno dekle v vasi. Klada pome-
ni kot del živega drevesa živ-

Tako vidimo, kako zanimive,
prastare običaje hrani naša bliž-
nja ptujsko okolica, zato skribe-
mo, da jih bomo ohranili našim
potomcem, da bodo znali ceniti
bogate elemente ljudske duhovne
kulture, ki uživajo velik sloves
še prek meja naše domovine.

M M

Bolgarski kukeri (po Biasuttiju)

KMETIJSKA ZADRUGA SLOVENJA VAS

BILANCA

(NA DAN 31. XII. 1958)

AKTIVA	Naziv postavke	din	PASIVA	Naziv postavke	din
A. Osnovna sredstva					
Osnovna sredstva		5.777	A. Viri osnovnih sredstev		
Denarna sredstva osnovnih sredstev		614	Sklad osnovnih sredstev		2.584
B. Sredstva skupne porabe			Drugi viri osnovnih sredstev		3.845
Sredstva skupne porabe			B. Viri sredstev skupne porabe		
Denarna sredstva skupne porabe			Sklad skupne porabe		49
C. Obratna sredstva			Drugi viri sredstev skupne porabe		
Skupna obratna sredstva		3.686	C. Viri obratnih sredstev		
D. Izločena sredstva			Sklad obratnih sredstev		200
Denarna sredstva rezervnega sklada in drugih			Drugi viri obratnih sredstev		
skladov		400	D. Rezervni sklad in drugi skladi		
Denarna sredstva nerazporejenih sredstev		83	Rezervni sklad in drugi skladi		449
E. Sredstva v obračunu in druga aktiva			Viri nerazporejenih sredstev		54
Kupci in druge terjatve		5.461	E. Viri sredstev v obračunu in druga pasiva		
Druga aktiva		2.046	Kratkoročni krediti za obratna sredstva		6.916
			Dobavitelji in druge obveznosti		2.226
			Druga pasiva		1.766
Skupaj		18.089	Skupaj		18.089

Vodja računovodstva:
Metličar Marija

Predsednik upravnega odbora:
Irbulec Franc

Direktor:
Kac Franc